

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pre plaća 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-865 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 13 decembar 1940
God. XI • Broj 50

SOKOLSTVO MEĐU HRVATIMA

U demagoške fraze, da je „sokolstvo neprijatelj Hrvata“, i da „za postojanje sokolstva među Hrvatima, nema nikakvog oslonca“, — ne veruje sigurno niko ozbiljniji među odgovornim faktorima u Banovini Hrvatskoj. Pošto smo mi, međutim južnjaci, kod kojih se u partiskoj borbi više operiše netačnim, nego li tačnim parolama, razumeli smo, kad su se partiski vođe, koji su bili protivnici jugoslovenske misli, u jeku borbe služili i ovim, očitim neistinama, ma da su znali, da sokolstvo nema uopšte veze sa politikom.

Bilo bi već međutim vreme, da se, sa područja neodgovornih fraza, pređe na područje konstruktivnih odnosa i javne lojalnosti, o kojoj naročito moraju voditi računa oni, koji su odgovorni za vođenje nacionalne politike, u državi i u banovinama. Kad neodgovorni kortesi operišu takvim frazama, može se preći preko toga; ali da se bilo kakva upravna politika može voditi na osnovu nemogućeg kriterija, da je neko „samo Hrvat po rođenju“, da se „isključio iz hrvatskih narodnih redova“, ili da je čak „neprijatelj Hrvata“, — samo zato što stoji na gledištu da su Srbi i Hrvati jedan narod; ili što je član sokolskih društava, kojima su nekada pripadali i g. g. Maček i Šubašić, — dozvolice nam se, da nije ozbiljno, niti može da dovede do konstruktivnih rezultata. A ipak se jedino takvim frazama pravda nerazpoloženje prema sokolskim društvima, zabrane javnih nastupa i t. d.

Suvišno je trošiti reči o tome, šta je sve sokolstvo među Hrvatima i ko je sve, od uglednih Hrvata, bio njegov član. Sem frankofurtimaša, koji se danas kupe oko „Hrv. grude“, ili „Hrv. Straže“, sve što je u Hrvatskoj radilo na oslobođenju Hrvata od Habsburškog jarma, stupalo je u sokolske redove, zajedno sa Dr. Trumbićem, Dr. Mačekom i drugima. Posle ujedinjenja došlo je do političkih borbi, usled kojih se priličan broj Hrvata odrekao misli narodnog jedinstva i istupio iz sokolstva; ali je nesumnjivo da se gros onih Hrvata, koji su nekada tako časno vodili hrvatsko sokolstvo, i danas nalazi u jugoslovenskom sokolstvu. Kako, dakle, može neko ozbiljan da veruje da su ti Sokoli „neprijatelji Hrvata“?

Ako je izvestan broj hrvatske inteligencije promenio mišljenje o narodnom jedinstvu, — smeju li ti ljudi da kažu, da ta misao predstavlja „izdajstvo“ i „neprijateljstvo“ prema Hrvatima? To bi značilo, da su i oni sami, u jednoj periodu svog života, bili izdajnici; a veruju li oni ozbiljno u taj apsurd? Dopuštamo da se tim ljudima može činiti, da smo mi, koji smo ostali verni ideji narodnog jedinstva na pogrešnom putu; pa da se zbog toga bore protiv nas i da u toj borbi budu žestoki. Ali od toga, pa do besmislene fraze, da je neko „neprijatelj Hrvata“, golema je razlika!

I mi smatramo, da oni greše. Imamo čak više prava na to; zato što su uz nas najbolji Hrvati, sa Štrosmajerom i Radićem; i što smo mi ostali na istoj liniji. Pa ipak im mi ne kažemo, da su „izdajnici“ i „neprijatelji Jugoslavije“, i nećemo nikad tražiti da se protiv njih nezakonito postupa, da im se oduzimaju domovi i t. d.

Kazaće nam se, da smo i mi upotrebljavali reč „izdajnik“ i „protivnik Jugoslavije“. I to je tačno. Ali mi smo to govorili o onima, o kojima je to nedavno kazao i hrvatski ban Šubašić, i o kojima, je to počeo da piše „Hrv. dnevnik“, — o ljudima koji „gledaju preko granica države“.

U tome i jest čitav problem. VERUJE LI NEKO OZBIJAN U BANOVINI HRVATSKOJ, DA SOKOLSTVO, KAO JEDAN ČOVEK, NIJE SPREMNO DA BRANI, I JUGOSLAVIJU I BANOVINU HRVATSKU? Nismo li mi već sto puta dokazali, da sokolstvo ničim nije uzelo stav protiv stvaranja Banovine Hrvatske, kao ni protiv bilo kog političkog akta, verujući da u bilo kom državnom uređenju ono ima pravo da propoveda svoju osnovnu misao, za koju i „Hrv. dnevnik“ priznaje, da je na njenoj bazi stvorena Jugoslavija? ... I nisu li svi naši članovi pokazali, da su spremni na svaku konstruktivnu saradnju, bilo to u Banovini Hrvatskoj ili drugde; te da im, naročito u današnjem

Савез Сокола позива све пријатеље народа у борбу против неписмености

Сваки писмени човек може узети учешћа у подучавању неписмених помоћу буквара за самоучење.

У многим крајевима наше земље још нема довољан број школа, а има случајева, где постоји школа без учитеља. У местима где школе постоје деценијама, многи школски обвезници никако не полазе школу, или пођу па одмах у почетку изостану.

Све ово има за последицу огроман број неписменог света у нашој земљи. Оволики аналфабетизам мора да забрине сваког родољуба. Зар није страшно, кад у једном нашем крају од 200 женских, здравих и одраслих, једва три могу да читају. На сузбијању неписмености ради се одржавањем аналфабетских течајева за одраслији свет, али се ти течајеви веома тешко организују и не успевају због разбијености насеља, запослености у домаћинству итд., али исто толико и због тога, што се свет боји да неће успети... па залуду мука и дангуба. — Да би се овај огроман број неписмених свео на што мању меру, одлучно је Савез сокола да приступи ширењу писмености самоучким начинима помоћу уџбеника за самоучење. О том је већ било речи.

У нашој народној песми сви они ђаци што књиге читају јесу самоуци. И данас има самоука, који су читањем стекли лепо опште и стручно образовање. Самоучење је у нас веома олакшано једноставношћу нашег алфабета (азбуке, абеле) и упрошћеношћу нашег

правописа. С мало добре воље свако неписмено лице моћи ће самоучки за месец, два дана узгред, поред својих редовних послова, не остављајући свој дом, лако научити да чита, само ако му се дода уџбеник, и ако се тек на почетку упуту у састав и смисао написане мисли: реченице. — Да би се на овом неодложном послу могло успети, потребна је сарадња што више писмених лица, која ће неписмене охрабрити, одушевити и придобити за учење, предати им малу цепену књижицу за учење — помогавши им само мало у почетку. Свако зна читати добро је дошао на овом послу! Ми верујемо, да неће бити ни малог ни великог, ни мушког ни женског лица, које неће хтети да помогне на овом нашем неодложном послу. Ми верујемо да би било одзива, кад би требало у овој свенародној мобилности и жртава пријети. Међутим овде сваки може много да учини без икаквих жртава и без каква већег труда.

Утицајнија лица у варошима и већим селима много ће учинити, ако за овај посао придобију писмена лица из оних удаљених крајева, који су ван живљег саобраћаја и где новине ретко или никако не долазе. Зимски месеци су за овај посао најгоднији, зато се моле сви родољуби да се што пре обрате Савезу сокола Краљевине Југославије у Београду, одакле ће примити потребне букваре за самоучење и даћа упутства. Удовољите се и у случају, ако се макар и једно лице одлучи за учење. П. Г.

Рођендан мученичког Краља Ујединитеља

Југословенско соколство сека се, заједно са читавим нашим народом, свакога 17 децембра оних незаборавних прослава, које су се на тај дан одвијале пре 1934 године, у нашим јединицама... СЕДАМНАЕСТИ ДЕЦЕМБРА остаће нам као вечита успомена на рођендан ВИТЕШКОГ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I УЈЕДИНИТЕЉА.

Као што смо некада славили тај дан, тако данас славимо Шести септембар, рођендан Његовог Прогосина и нашег милога Владара, Њ. В. КРАЉА ПЕТРА II, али сваке године, са 17 децембра, враћају нам се пред очи слике из недавне прошлости, које се неће и не могу заборавити, док буде Југославије и Југословена.

Па и овога 17 децембра, Југословенски соколи ће у дубоком поштивању сагнути своје главе и своје мисли посветити с ни нашега највећег Краља. Знамо да неће бити ни једне јединице, ни једног нашега члана, који неће тога дана бити деоницом једног осећања и једне жеље: „Ми смо ту, велики Краљу, на стражи Твога највећег дела, Југославије, кога си нам у аманет оставио... Ми смо окупљени око престола Твога Сина, пронети само једним хтењем: дати себе за Југославију! Твој дух може мирно да гледа на плодове Твога рада, окруженог успесима Твојих и наших идеала! Соколи су Твоји овде, и они овде остају. Они страже и чувају Југославију!“

Нека јој слава Витешком Краљу Александру Првом Ујединитељу!

trenutku, NIŠTA NIJE PREČE OD SLOBODE I NEZAVISNOSTI NARODA I DRŽAVE?!

To isto izjavljuju danas i odgovorni faktori u Banovini Hrvatskoj: — da im je sigurnost države i Banovine Hrvatske iznad svega! I da su svi oni, koji gledaju preko državnih granica, izdajnici i štetočine.

Jesmo li to mi? Da li sokoli šaraju zidove nekih varoši napisima, uperenim protiv Banovine Hrvatske i protiv Jugoslavije, protiv kojih ustaje „Hrvatski dnevnik“? Ili mi, naprotiv ustajemo, — zajedno sa „Hrvatskim dnevnikom“ (i pre njega) protiv tih štetočina?

Ne znači li to za logične ljude, da bismo, — u odbrani i čuvanju narodne i državne slobode, — trebali biti na istoj liniji? A ne piše li „Hrv. Dnevnik“, da je to ono, što je danas osnovno? I ne deli li to osnovno danas sve ljude, u našoj kao i u drugim državama, NA DVA OŠTRO ODVOJENA TABORA, NA ONE KOJI SU SPREMNI DA SVE ŽRTVUJU ZA DRŽAVU, I NA — ONE DRUGE?

Pa kad je tako, — kakva je logika u tome, da se sokolstvo, koje je u svakom času spremno na konstruktivnu saradnju, ne tražeci za sebe drugo, osim slobode rada i zakonitosti, — TRETIRA NA OSNOVU NEUKUSNIH FRAZA, DA JE ONO „NEPRIJATELJ HRVATA“ I DA „NEMA OSNOVA MEĐU HRVATIMA“? I da se tako, tretira baš za volju onih, koji bi trebali da su, i za sokole i za ljude u HSS — jednako vredni prezrenja?!

Rad Uprave Saveza Sokola

SEDNICA STAREŠINSTVA 5 DECEMBRA 1940 GOD.

Na sednici Starešinstva od 5 decembra, raspravljano je naročito po pitanju prenošenja prostorija Saveza u novu zgradu Saveza, u Brankovoj ulici br. 30. U vezi s time načeto je pitanje uređenja sadašnjih prostorija Saveza sokola u reprezentativne i muzealne ciljeve. Građevinsko-umetničkom otketu stavljen je u dužnost da izradi detaljan plan o tome, kako treba urediti salu Ujedinjenja u jedan muzej narodnog jedinstva u kome bi bilo prikupljeno sve ono što se odnosi na rad i nastojanja oko snaženja i ostvarenja ideje narodnog jedinstva. Pored toga, treba da se iz građevinsko-umetničkog otketa uputi što pre izvršnom odboru nacrt uređenja sokolskog muzeja, u tri ulične sale zgrade, i uređenja jedne reprezentativne sobe za prijeme.

Starešinstvo je primilo poziv na osvećenje spomen-česme sokolskog društva Jaša Tomić. S obzirom na nacionalnu važnost podružja u kome se održava svečanost, Savez će poslati svoju delegaciju koju će, ako ne bude nikakvih zapreka, voditi zamenik starešine, brat Dr. Belajčić. Primljen je izveštaj Sokolske župe Zagreb sa skupštine Sokolskog studentskog središta i nacrt pravilnika toga središta. Donešena je odluka po pitanju zaključka opštinskog veća u Gospiću, u odnosu na Sokolski dom u Gospiću. Određen je delegat načelnštva za takmičenje župa u Osijeku.

SAVEZNI NARASTAJSKI TEČAJ NA SPRAVAMA

Načelnštvo Saveza SKJ priređuje od 2—9 januara Savezni naraštajski tečaj na spravama, i to: U Ljubljani, za župe: Bjelovar, Celje, Kranj, Karlovac, Maribor, Novo Mesto, Ljubljana, Sušak, Split, Šibenik, Varaždin i Zagreb. U Beogradu, za župe: Beograd, Banja Luka, Cetinje, Kragujevac, Mostar, Niš, Novi Sad, Osijek, Petrograd, Skoplje, Tuzla, Užice i Sarajevo.

Svrha ovih tečajeva je, da se poveća interes kod naraštaja za vežbanje na spravama uopšte, da

se naraštajci upoznaju sa gradivom koje je predviđeno za IV stepen (viši razdeo) naraštaja za savezne utakmice 1941 god., prilikom sleta u Beogradu, i da se pripremaju postepeno u telovežbi dopisanih naraštajaca, od kojih moramo dobiti dobru zamenu naših vrhunskih vežbača.

Svaka župa prijaviće one naraštajce, koji nisu mladi od 16 godina, a takmičili su već u višem razdelu, ili su već postigli stepen saveznog višeg razdela, i t. d.

Prijave treba slati najkasnije do 21 decembra.

IZ NAČELNIŠTVA SAVEZA SOKOLA K. J.

U „Prednjačkom Zborniku“, broj 11, je izašao raspis Opštih Saveznih utakmica za 1941 godinu, za članice i ženski naraštaj, kao i upute za te utakmice.

Čitajte redovno „Prednjački Zbornik“, jer u njemu pored vežbovnog gradiva izlaze sva službena saopštenja iz Načelnštva Saveza.

OTVOREN INTERNAT SOK. ŽUPE MARIBOR

Sokolska župa Maribor otvarja s 1 decembrom 1940 svoj „župni internat“ u Sokolskom domu br. društva Maribor-matica, Aleksandrova c. 5.

Sokolski župni internat obsega tri sobe: eno veliko spalnico z dvajsetimi posteljama, eno žensko s štirimi posteljama i eno moško spalnico s šestimi posteljama.

Spalnice su časa primerno opremljene in urejene. Velik spalnica je predvsem namenjena tečajnikom številnih tečajev Sokolske župe Maribor. Manji spalnici bosta služili prenočevanju Sokolice in Sokolov, budisi d. bivajo v Mariboru po sokolskih ali zasebnih poslih.

Pravico prenočevanja v internatu Sokolske župe Maribor imvsak pripadnik Sokola Kraljevine Jugoslavije, ki pa se mora izkazati z veljavno legitimacijo.

Cena postelje je določena na din. 12.—

Internat Sokolske župe Maribor je bil ustanovljen v okviru Sokolske Petrove Petletnice.

Sokolskom društvu Dubrovnik priznato je njegovo pravo!

»Sokolski glasnik« je već u više navrata pisao o sporu između današnje dubrovačke opštine i Sokolskog društva u Dubrovniku, u pogledu prostorija, u kojima se nalazi Sokolsko društvo. Kao što je poznato, dubrovačka opština je tražila, da se Soko ima iseliti iz tih prostorija i stvar je došla pred sud. Sud je dao pravo opštini, a Okružni sud je tu presudu potvrdio;

Međutim se sokolsko društvo, sve sno svoja prava, žalilo i na STO SEDMORICE U ZAGREBU, koji je, pred nekoliko dana, ODBACIO OBE RANIJE PRESUDE i odlučio, da OPŠTINA DUBROVAČKA NEMA PRAVA TRAZITI OD SOKOLA, DA NAPUSTI DOSADAŠNJE PROSTORIJE.

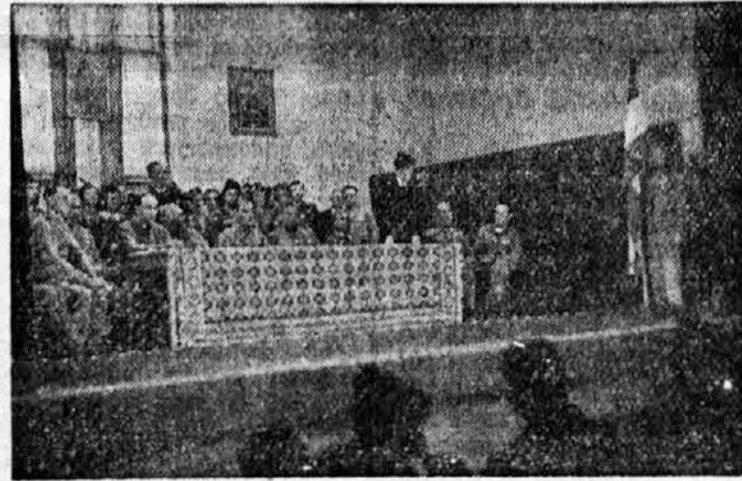
Ova odluka Stola sedmorice izazvala je, kao što nam javljaju, veliko zadovoljstvo, ne samo u sokolskim redovima u Dubrovniku, nego i KOD SVIH TREZVENIH HRVATA I SRBA, koji stoje na gladištu da se autonomne i ostale vlasti, ne smeju povoditi za uličnim bukačima, već da se imaju držati reda i zakona, i tražiti elemente koji spajaju sve građane, bez razlike, u današnjim vremenima.

»Sokolski glasnik« je u više navrata naglasio, da sokolstvo ne traži drugo, nego ono što mu po pravu pripada i da se žali jedino na očita bezakonja i šikanacije. Presuda Stola sedmorice u Zagre-

bu dala je punu zadovoljštinu našem gladištu. Zagrebačka štampa beleži odluku Stola sedmorice bez komentara; dok ljubljansko »JUTRO« piše, da je ta odluka »izazvala vrlo prijatan utisak, jer nije bila nikakva tajna, da je otkazivanje prostorija, sa strane dubrovačke opštine, predstavljalo partijski akt, bez ikakve potrebe«. I sarajevska »JUGOSLOVENSKA POSTA« kaže, da »presuda Stola sedmorice unosi u raspoloženje duhova jednu svetlu zraku i stvarno olakšanje. Ona znači, da se sud znao izdići visoko iznad partijskog diktata, i nju su pozdravili svi dobromisleći dubrovački građani«.

SMRT BR. A. VLAŠIĆA

Pišu nam iz Vele Luke, na Korčuli: Dana 30 novembra umro je naš najstariji član, bivši dugogodišnji starešina i osnivač sokolske glazbe u Veloj Luci, brat Antun F. Vlašić. Istakao se je radom na širenju jugoslovenske misli, još prije svjetskog rata, te je takav ostao i do svoje smrti. Za svoj patriotski rad bio je odlikovan ordenom Svetog Save V stepena. Njegovom smrti gubi naše društvo vrlog člana, a njegova obitelj dobrog oca i staratelja, kojoj izražujemo iskreno saučešće. Svojim neobičnim radom zadužio je naše društvo, koje će mu zadržati trajnu uspomenu.

Sa osvećenja Sokolskog doma „Petra Mrkonjića“, u Bos. Gradišci

Свечаност предаје пушке Соколској чети Ступ

Соколска чета Ступ (жупа Сарајево) већ неколико година в-застопе на општим жупским утакмицама осваја сребрни ловор вијенац, дар Блаженопочившег Краља Александра. Поред тога, она је на прошлогодишњим жупским стрелачким утакмицама (иако нема ни стрел. отсека ни стрелишта) у патролном трчању са гађањем освојила 100/100 могућих бодова и заузела прво мјесто. Према одредбама реда такмичења врста побједница у овој дисциплини имала је добити једну малокалибарску пушку као сталан дар Жупе, 30 новембра. Поред тога чета се је спремила за прославу Уједињења и за годишњу академију.

Уочи првог децембра дворана соколског дома на Ступу била је дупке пуна. Свечана академија почела је говором старешине чете, бр. Филиповића, након чега је просветар, бр. Илић, прочитао посланицу Савеза Сокола а уједно и објаснио значај првог децембра. Радозналост гостију за пушку, дар жупе, доиста је врхунац, кад се је изасланик жупе, бр. капетан Станојевић, појавио на позорници са пушком у руци. Иза њега била је постројена врста челова чете, која је овај дар освојила Бр. Станојевић је одржао врло значајан говор.

Старешина чете је примио пушку и предао вођи врсте побједнице, честитајући на успјеху.

Неколико врло увјежбаних теловежбених састава извеле су четне категорије на опште задовољство гледалаца, па је прикључен један кратак позоришни комад чиме је програм ове свечаности завршен, а затим је настала народно весеље.

Првог децембра, чета је тај соколски празник обиљежила и растурила пропагандни соколски материјал и откупне значке, са лијелим успјехом.

K. Тодоровић

Sedamnaesti Decembar

Zvonila su nekad zvona, slavec s nama ovaj dan, — zamukla su danas ona, ne remete Njegov san...

Ma da vreme nosi veo što ga zovu zaborav, u srcu je našem ceo i ostaće uvek sav!

I ko draga uspomena vraćat će se ovaj dan, u duše Jugoslovena jednom misli obasjan:

Mi smo verni amanetu sledićemo zavet svet, čuvaćemo zemlju svetu za nju radit, živet, mret!

Nek je slava Mučeniku, — uskliknimo složno svi; Bože živi našu diku, Kralja Petra čuvaj Ti!

J. M. Mrežnički

Sećanje na Kralja Mučenika

Što više odlazi krillato vreme u prošlost dalju,

To veličajnuje vidimo divovsko breme, koje si vrh pleća, o, narodni Kralju, Nosio početkom novoga stoljeća!

Sav život svoj, Ti si nama dao, svu žarovitost krvi, svu silinu žrtvovanja u borbe si tkao,

uzorita d'ko, Aleksandre Prvi, Tvoj polet, u kom Te ne natkrili niko!

Još zahvalno doba Tvoj lik vaju U našoj duši, Jer Tvoja velika ljubav životom spaja

svu narodnu snagu: la sva zla sruši, la večno očuva Otadžbinu dragu.

Četelju rodoljublja i poredne slave,

Hvala delu Tvome! Pred Tvojom svetinjom pognuli smo glave

Što narodu svome jedinjenjem stvoriš slobodan vek ceo.

Kako si herojski ponosan i velik! Bor novoga veka!

mlsao na Tebe pretvara u čelik vrst naroda moga...

Jedva snaga čeka, da poraste Soko, srce srca Tvoga, Naš Petar, Kralj mladi, nada našoj nadil

Osipaonica

Dragomir Divnić

„Libar Marka Uvodića Splitsanina“

Nedavno je objavljena u Zagrebu, u napladi „Binoze“, vrlo zanimljiva knjiga, koju je napisao jedan od najpopularnijih splitsanina, Marko Uvodić, poznat kao neobično duhoviti saradnik splitskih i zagrebačkih listova, a koja se zove „Libar Marka Uvodića, Splitsanina“. Naslov je dat prema čuvenom, prvom stampanom delu naše književnosti u Dalmaciji, iz XVI veka, koje nosi naslov „Libar Marka Marulića, Splitsanina, u kom se sadrži istorija sveće udovice Judit, u verziji harvatskih složena“.

Knjiga je pisana u najčišćem čakavskom dijalektu, kakav se govori u Splitu i okolici, i koga niko tako dobro i u tančine ne

poznava, kao Marko Uvodić. Ali još zanimljivije od jezika ove knjige, to je njena sadržina i njen duh, u kome se odrazuje čitav, spoljni i unutrašnji život te naše šarolike jadranske varoši, pune neobičnih tipova i vrlo zanimljivog folklor. Marko Uvodić prikazuje splitskog čoveka sa humoristične strane, ali u njegovom humoru nema ni traga nekog izrugivanja ili zloće, pesimizma ili lakomislenosti; već najdublje simpatije i razumevanja za sve čovekove jade i boli, za njegove smešne strane, kao i za njegove odlike. Svi slojevi splitskog pučanstva su opisani u toj knjizi, ali najviše naš mali čovek, seljak, ribar, nosač, radnik i sirotinja, koja živi po uskim uličicama toga starodrevnog grada. Marko Uvodić je umeo da uđe u njihovu dušu, u njihove boli i radosti, i da nam ih opiše sa humorom koji čini da se srdačno nasmijemo; ali da ih isto tako srdačno zavolimo i da razumemo njihov život. S te strane je Uvodićeva knjiga živo ogledalo najčišće slovenske duše našeg Splita, pune čovečnosti i širine, pune ljubavi prema svakom božijem stvorenju i nepotućene vedrine. Naročito su mu odlične pripovetke posvećene životinjama, a pogotovo najmuko-

trpnijem i najtipičnijem živinčetu našeg juga, — magaretu.

Knjigu Marka Uvodića, koja je naišla na opšte priznanje u našoj javnosti, preporučamo svima onima, koji hoće da upoznaju dušu našeg čakavskog sveta i našeg Splita. Utoliko pre, što je Marko Uvodić dobar Jugosloven i stari sokolski radnik, koji je, još u prvim danima osnivanja sokolstva u Splitu, radio kao član uprave sokolskog društva. Cena knjizi je 40 dinara.

„РЕЧИ ВИТЕШКОГ КРАЉА“

Соколско друштво Рума изда-ло је за 1 децембар пригодну књижицу „Речи витешког Краља Александра Првог Ујединитеља о народном ослобођењу и др-жвном јединству“, која доно и као увод, речи Николе Тесле, о Краљу Александру, и „Соколски поздрав“. У првом делу књижице су изреке Краљеве о Ослобођењу и Уједињењу, а у другом делу Његове поруке Соколима. На крају су Поговор и Напомене. Књижица је штампана на финој хартији, црног формата и са корицама у укусној боји. Набавља се код Соколског друштва у Руми.

Музеј народног јединства и Соколски музеј оснива Савез сокола Н. Ј.

Све већа интензивност соколске делатности у последње време, довела је до нових потреба, у самој соколској организацији, а нарочито у њеном вођству, у Савезу сокола Н. Ј. Да ту своју делатност окружи, Савез сокола је одлучно, да у центру југословенства и југословенског соколства, у престолу Београду, оснује две врло потребне и већ одавно очекиване установе, и то МУЗЕЈ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА и МУЗЕЈ ЈУГОСЛОВЕНКОГ СОКОЛСТВА. Када се знаде, шта је мисао народног јединства значила за стварање наше државе, и колико су највећи синови свих трију делова нашег народа дубоко повезани са том мисли, онда се оснивање музеја народног јединства намеће као неодољива потреба, па су се многи добронамерни људи чудили, да она већ и раније није остварена.

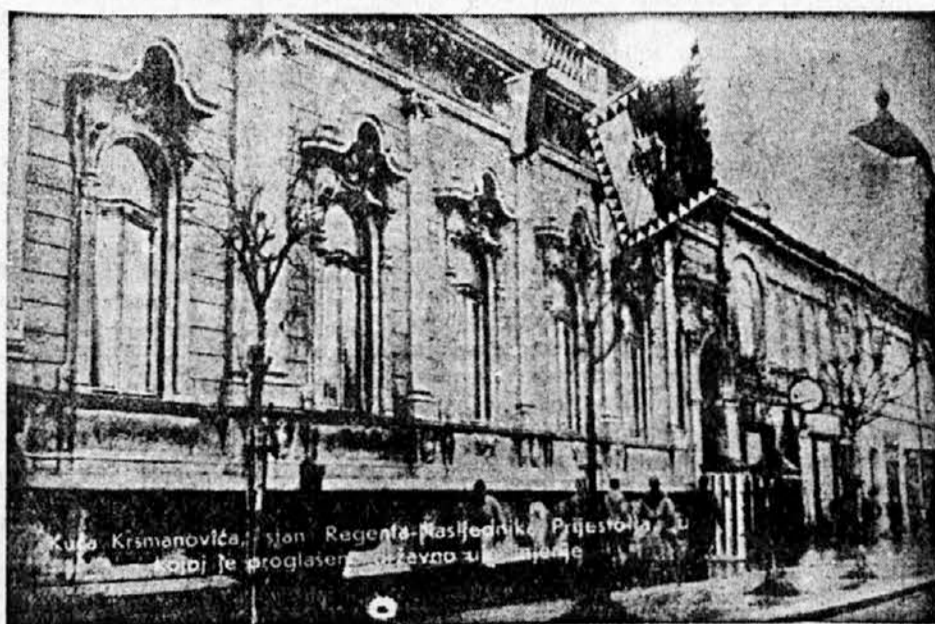
Тој жељи хоће да удовољи наше соколство, као највернији носилац југословенске националне мисли и њених светлих традиција. Зато је Савез сокола Н. Ј. одлучно, да у ДАНАШЊЕМ ДОМУ САВЕЗА, НА ТЕРАЗИЈАМА, оснује и Музеј народног јединства и Музеј соколства. Ту зграду је одабрао зато, што она сама представља најдрагоценији објекат тог музеја; јер је у њој првог децембра 1918. тадашњи регент Александар примио делегацију Народних већа Срба, Хрвата и Словенаца, и свечано прогласио народно и државно уједињење. Та зграда представља сјајан архитектонски објекат, један од најлепших у Београду, по спољашњости и по унутрашњости, па је зато и био у њој смештен Краљевски двор, од когца прошлог рата, па све до венчања Краља Александра. Та историјска зграда, са пространим дворанама, сетиће нас, дакле, и на НЕЗА-

БОРАВНИ ЛИК ВЕЛИКОГ КРАЉА УЈЕДИНИТЕЉА, који је у њој боравио толике године, и радио за срећу и величину свога народа. У историјској, великој дворани, у којој је проглашено народно и државно уједињење, биће смештен Музеј народног јединства, а у предњим одајама Музеј соколства. Осим тога, предње одаје ће служити и за свечане соколске пријеме.

У МУЗЕЈУ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА сабраће се све што се, у литератури, уметности и т. д. односи на развој југословенске мисли; сви предмети и слике, које говоре о акту уједињења; богата књижница свих

ријске успомене нашег соколства, његови трофеји итд. Припреме за организацију једног и другог музеја већ су у току.

Пошто ће на тај начин садашње радне просторије Савеза сокола бити употребљене за овако високе циљеве. Савез је одлучно да СВОЈЕ РАДНЕ ПРОСТОРИЈЕ ПРЕНЕСЕ У СВОЈУ СОПСТВЕНУ ЗГРАДУ, КОЈА СЕ НАЛАЗИ У БРАНКОВОЈ УЛИЦИ БР. 30 НА СУПРОТ ЗЕМУНСКОМ МОСТУ, где ће се читаво два спрата удесити, за потребе савезних канцеларија. Тиме ће Савез добити далеко прикладније просторије за свакидашњи рад; а данашње, репрезентативне просторије, би-

Кућа Крсмановића, бивши Регентски Прјестоло, у Терезијама, у којој је проглашено државно уједињење.

дела о југословенској идеологији и т. д. У МУЗЕЈУ СОКОЛСТВА ће се налазити стална изложба свих података и постигнутих резултата у области соколског рада, мноштво фотографија и дијаграма, све исто-

Krsna slava Nj. V. Kralja

Danas, na dan Svetog Apostola Andreja, slavi naš Kraljevski Dom svoju tradicionalnu Krsnu slavu. Jugoslovensko sokolstvo, koje u svakoj prilici, sa najdubljom odanošću, prati sve velike događaje i radosti u slavnom Domu naše narodne dinastije Karadorđevića, čestita i ove godine svom ljubljenom Vladaru i Njegovom uzvišenom Domu Krsnu slavu, uz sokolski poklik: Živio Kralj! Živio Dom Karadorđevića!

ће приведене сврси, којој најбоље одговарају.

Садашњи дом Савеза сокола, у коме ће бити смештен Музеј нар. јединства и Соколски музеј.

se u mnogom odlikuju nežnošću i finoćom osećanja. Ali, — osećanje za ćutanje, često im nedostaje. Često ispadne pojedinka pa naruši tišinu onda, kada je to neumesno. A kada smo u velikom broju, mnogoj se čini da ona ne snosi odgovornost, i pusti sreću, tj. jeziku na volju, pa: brblja li, — brblja...

Mnogo takvih pojedinki ima u našim redovima, u našim kolonama, i — ta naša velika masa, posmatrana sa strane, postaje neminila, pa i nemoguća. Retko je šta tako prijatno i tako veličanstveno, kao veliki broj Sokola i Sokolica koji čute i vrše dužnost. — A koliko bi brže za nasu korist, bila svršena naša svrstavanja pri javnim nastupima, kad bi svaka umela da čuti!

Kada ćutati? — Npr.: Pri radu, na nekim svečanim skupovima, na predavanju, za vreme nekoga govora. Ćutati, za vreme sviranja ili pevanja narodne himne. Tada treba da umukne svaka reč. Bez zapovesti treba stati u stav „mirno“, i u njemu izdržati do kraja. Nažalost ne znaju to mnogi, Sokoli i Sokolice treba vladanjem da im prednjače, jer je to vidno odavanje pošte: pesni svoje Otadžbine...

Ćutati treba i u časovima bola bližnjega. Ponekad je bolje i ne tešiti ga, nego samo ćutati. Da; — za ćutanje treba imati osećanja!

Često je potrebno ćutati da bismo čule, šta drugi kažu. Ćutati, — da ne smetamo drugima. Ćutati, — da bismo više radile i mislile! — Kako je lepo naše ćutanje, kad je ono primećeno! Takvo je ćutanje dragoceno. Ono je vrednije od našeg svečanoga govora, koji nije zapažen.

Ali, kad progovorimo, neka nam je svaka na mestu. Dozvoli mi ovde jedan primer iz svakidašnjice: Ti pričaš nešto. Ne znam više da li je to događaj iz spoljašnjega sveta, ili je događaj tvog unutrašnjeg života. Ali znam da se bojiš da ti se neće poverovati, i ti uzvikuješ: „Časna reč!“

Kad bismo sve stajljali na osetljiv kantar, pa i taj Tvoj uzvik, tada bismo se zapitali: Da li je potreban taj uzvik „Časna reč!“ — Zar poneka tvoja reč nije časna, te u izvesnim slučajevima moraš to da naglasiš?!

Nastojmo da nam je svaka, uvek i svuda — časna!

A, — kad je u pitanju odbrana istine? — Govori, brani istinu, bori se za nju! Tada govori! — Triput ti imena Božijeg, govori!

Jedan viši, otmeniji, bolji oblik discipline jeste disciplina, koja ne proističe ni iz kakvih pravila spolja, niti ma iz kakvih naredjenja odozgo. To je samodisciplina. Ona proističe iz nas samih.

Kako rečima, tako u svemu potrebno je i lepo jačati vladati sobom. Vladati sobom znači pobediti sebe! Ta je pobeda ponekad veoma teška. Ali: može da bude veća od pobeđe nad silnim neprijateljem.

Milena Gruborova

Sestrama o disciplini

— Ćitati o disciplini?!
— Nimalo privlačno...

Mi uglavnom znamo, i najčešće ističemo disciplinu u školi, u vojsci i u Sokolu. Disciplinu u školi upoznali smo ko manje, ko više, i pokoravamo joj se, ili smo joj se u svoje vreme pokoravali. Disciplinu u vojsci, mi žene nismo same upoznale, ali je onako spolja znamo prilično. Znamo je iz pričanja, iz čitanja i iz sopstvenog posmatranja. Znamo je toliko, da često, — kada nas ma gde izraz discipline zadovolji, — uskliknemo: „E, ovo je disciplina kao u vojsci!“ — Išla bih tako daleko, kad je u pitanju naša vojska, da bih rekla: „Vojska i disciplina jedna su stvar“.

I najposle, — disciplina u Sokolu: Nju pominjem na poslednjem mestu, i još kad bih mogla odvojeno da je pomenem. Ustvari pojam „disciplina“ je isti. Ali ipak, disciplinu u Sokolu gledamo drugim očima. Disciplinu u školi i vojsci, deca i ljudi prihvataju, jer su morali da je prihvate. Drugi su ih upisali u školu i u vojsku, i moraju toj disciplini da se pokoravaju. Sa disciplinom u Sokolu stoji drugačije: Mi smo u Soko došli svojom voljom; disciplinu u njemu prihvatili smo sami od sebe. Mi tu disciplinu u Sokolu — hoćemo.

Znamo da svaki posao koji smo sami izabrali, koji hoćemo, vršimo lakše i slađe; dok onaj koji vršimo „pod moraš“, nije uvek najsladji. Tako i disciplina koju smo sami izabrali, kojoj se dobrovoljno pokoravamo, koju hoćemo, — nama je bliža, prisnija. Ona s vremenom postaje sastavni deo nas samih.

Disciplina znači mnogo: u redu, radu, napretku i svuda. No ipak, malo bi ona značila kad bi uvek dolazila od propisa, para-

grafa, naredjenja, zapovedi, — od zastrašivanja kaznom ma kakve vrste. Npr.: U Sokolu, — brisanjem; u školi, — otstranjenjem (isterivanjem); u radionici, — uskraćenjem nadnice; u vojsci, — zatvorom; itd.

Za pravi red, rad i napredak, — za uspeh i zamaš u svemu tome, kako za pojedinca tako i za skupnost, potrebno je nešto više nego što je ta i takva disciplina. Potrebno je da se uvek, svuda i u svemu upravljamo, i da radimo „tako i tako“, zato što je tako potrebno, i što je tako dobro. Ne dakle zbog naredjenja i zapovedi, ne zbog paragrafa i pretnje kaznom, — treba vladati sam sobom: zbog potrebe zdravlja, zbog reda, brzine, uspeha, napretka, — zbog dobra svoga i opšteg. To je viši, lepši i bolji oblik discipline; to je SAMODISCIPLINA!

Vladati sam sobom, najteže je i najlepše delanje. Biti gospodar svojih reči, kretanja, radnja, misli i osećanja, — znači: biti svoj! To nije lako. Vladati sobom ne mogu slabiji. Ali u tome možemo da se vežbamo i jačamo. Hajde da se dotaknemo samo najprostijega: vladanja svojim rečima.

I u ljutnji treba sa rečima biti umeren. A ima prilika, kada je umereno i ćutanje. Naša narodna poslovice kaže: „Od ćutanja glava ne boli“. — Česka narodna poslovice kaže: „Mluviti stíbro, — mlčeti zlato“.

Ćutati onda, kada treba da se čuti, to je — kažu — ženama najteže. Teško je odrediti pravila za mesto i vreme o ćutanju. Treba za to imati osećanja. Važno je bez naredjenja odozgo, bez pravila spolja, sam umeti odrediti: sada treba da se čuti.

Za divno je čudo ovo: Žene

Рад Соколске жупе Нови Сад

У недељу, 8 децембра, одржава је седница делегата соколских друштава и чета жупе Нови Сад. Збору је присуствовала Управа жупе и преко 100 делегата, махом старешина, заменика старешина, начелника и просветара. У одсуству старешине купе. Збор је отворио заменик бр. Милован Кнежевић, нагласивши важност соколског рада на терену у данашњим временима. Функционери жупе су поднели кратке реферате о томе шта би требало учинити да би Соколство могло до краја извршити велике задатке којих се прихватило: Тајник жупе, др. Никола Перваз о административно-управном пословању, Милан Теодоровић начелник жупе и Васиљка Ракићева, начелница о техничком раду, затим о одржавању течајева и приредаба које се имају извести пре Свесокског слета; претседник просветног одбора Светислав Марић о соколском просветном раду; благајник жупе Мирко Домац поднео је извештај о финансијском пословању: о раду на селу Крста Лавирац; о народно одбрамбеном раду бр. Ернест Пипси; о соколским домовима брат инж. Милутин Татић и о статистичком стању брат Јован Црњански.

После тога развила се жива дискусија у којој су узели учешћа браћа: др. Лазар Дујић

и Станимир Стојков (Кула), Албе Кујунџић и Јосип Темали (Суботица), Павле Инђић (Нови Сад), др. Милан Вакњац (Апатин), Димитрије Хаднаћев (Стари Бечеј), Миленко Козарски (Црвенка), Белић (Сента) и т. д. Сви говорници истакли су потребу да се најенергичније настави да све јединице и сваки појединац изврши задатак који се од њих тражи. После тога примљени су конкретни закључци о будућем раду. Прописане су санкције за јединице које не буду удовољавале изложима Савеза и Жупе. Решено је да се пре Свесокског слета одржи XII жупски слет, на којем имају да се изведу све прописане веште за свесоколски слет. Одлучено је да се одрже предјачки и просветни течајеви, да се поклони већа пажња раду на селу и да се појача рад на оснивању братстава и повереништва. Да би јединице могле са успехом извршити програм, закључено је да свака јединица једном у месецу одржава, до краја Петрије петолетке, шире конференције на које ће Жупа шаљети своје делегате. Брат Димитрије Хаднаћев, заменик старешине жупе, је позвао делегате да у својим јединицама изведу поразе како би Соколство све жупе са пуним успехом извршило свој задатак.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Arilje uspelo je da sagradi svoj dom, koji je već potpuno dovršen. Manjka samo još nešto nameštaja i vežbačke sprave, što se nadaju vredni ariljski sokoli da će uskoro pribaviti. U domu je održano više sokolskih i kulturnih priredaba, a najuspelija je bila ovogodišnja proslava Praznika ujedinjenja. Inicijativom mladog sveštenika, brata R. Milicevića, nedavno je osnovan Pevački zbor, kome je za vođu izabran brat A. Efanov, upravnik rasadnika.

Prosvetni odbor Sokolskog društva Celje bo tudi to zimo nadaljeval z debatnim večeri in bo prvi prihodnja sredo, 18 decembra. Predmet razpravi bo: »Sokolstvo in politika«. Podlaga za to razpravo je podana v »Pota in cilji sokolstva«, pa tudi v resolucijah, sprejetih na saveznih skupščinah. Prosvetni odbor pažljivo zasleduje nekatere pojave v zadržanju časa, zato je dobro, ako znova opozorimo na stališče sokolstva, ki je že davno v tem pogledu jasno opredeljeno.

Pišu nam iz Splita: U Sokolskom društvu Solin vrlo žale odlazak brata, Katića Petra, koji je »po potrebi službe« premešten u Banja Luku. Brat Katić rođen je u Solinu, bio je raznosaj pošte i njegovim odlaskom Sokolsko društvo Solin mnogo gubi. Brat Katić je mali činovnik, imao je u Solinu nešto imanja i svoju kuću, pa mu je vrlo otežan život u Banjoj Luci. Otišao nam je i brat Gašpić Marin, Jakovljević, električar, koji je bio otpušten od Električnih preduzeća, opštine Splita.

Od nekoliko učitelja, činovnika i nameštenika, članova našeg društva, više se nijedan ne nalazi ni u kakvoj javnoj službi.

Splitski »Narodni list« prima iz Korčule, da je 6 decembra osvanula ploča, sa natpisom »Jugoslovenski dom«, koja se nalazi na istoimenoj zgradi, izmazana katranskim mastilom. Šačica desperatera htela je time da manifestuje svoj gnjev, zbog velikog uspeha sokolske proslave Prvog decembra.

Sokolsko društvo Cetinje priredilo je 2 o. m. akademiju za srednjoškolsku omladinu i za vežbače kategorije. Akademiju je otvorio prosvetar, brat S. Bokan, predavanjem o temi »Jugoslovenska ideologija i dužnost današnje omladine«. Izvedene su razne vežbe i recitacije, a pozorišna sekcija dala je jednu scenu iz »Obrane Beograda«. Sve tačke popraćene su srdačnim aplauzom od mnogobrojne publike.

Sokolsko društvo Denović, usprkos raznim poteškoćama, nastavlja rad sa sve većim uspesima. Posle nedavno sagrađenog doma, podignutog u okviru SPP, društvo je podiglo spomen česmu Viteškog Kralja. Za plodonosan rad ovoga društva ima najviše zasluga vredni starešina, brat Josip Gumzej, mašinski ppukovnik.

Sokolsko društvo Bijela obavice 15 o. m. svečano osvećenje novosagrađenog Sokolskog doma, koga je podiglo neumornim nastojanjem članstva i uprave, na čelu sa starešinom bratom Zlokočevićem

Utakmica u košarci u Beogradu

U nedelju, 8 decembra, odigrana je revanš utakmica između studenata škole telesnog vaspitanja i Sokolskog društva Beograd-Matica. Utakmica su privukle veliki broj sokolske i ostale publike. Priredjen je dvostruki program. Predigru su igrali studentice škole telesnog vaspitanja i naraštajke Sokolskog društva Beograd-Matica i dale lepu i napetu igru. Naraštajke »Maticice« odlučno su se borile protiv vrlo dobrih i jačih studentica. I rezultat prvog poluvremena, od 3:0 za studentice, koji je plod slobodnih udaraca, pokazuje koliki otpor su pružile naraštajke »Maticice«. U drugom poluvremenu studentice su sredile redove, a i imale su na raspoloženju više igračica, dočim je »Matica« nastupila sa svega 6 naraštajki. Kondicija i odmorenost došla je tek u drugom poluvremenu do izražaja. Usprkos visokog rezultata od 25:2 za studentice, igra je pružala ravnopravnu borbu, ali su naraštajke »Maticice« imale neverovatnu nesreću pri ubacivanju u koš. Brojna publika je sa interesovanjem pratila prvu javnu žensku košarka utakmicu u Beogradu.

Kao glavna utakmica, nastupili su studenti škole telesnog vaspitanja i članovi Sokolskog društva Beograd-Matica. Ta je utakmica postala tradicionalnom u Beogradu i privlačila veliki broj sokolske i sportske publike. Momčadi su nastupile ovako: »Matica« Maržan (6), Stojković (6), Stefanović (23), Kačer (2), Tričković V., Tričković M., Mišeljić, Debelja, Akentijević, Nikolić. Studenti ŠTV: Vlahović (27), Klojčnik (27), Vasi-

ljević, Dančević, Kokot (2), Bergant, Lahman.

Igra je počela pod vodstvom odličnog saveznog sudije, brata Milana Kobalija, u vrlo živom tempu. Matica je povelala sa 2:0 no odmah se studenti snalaze i ubrzo povećavaju rezultat na 14:2, nakon ulaska druge petorke Maticice, rezultat se menja, no usprkos napora Maticinih igrača, ostaje poluvreme 24:14.

Drugo poluvreme počinje velikim navalama Maticice, no zbog nervozne i slabe igre svog vođe navale, brata Maržana, ne mogu nikako da pređu u vodstvo, te je sve do kraja razlika od 10 golova, koju su studenti uhvatili još u početku utakmice. Konačni rezultat utakmice bio je 56:37 za studente ŠTV. I u ovoj revanš utakmici nisu članovi »Maticice« uspeali da pobeđu vrlo dobru i sredenu vrstu studenata ŠTV. I ovom prilikom se pokazalo, da je uvežbanost i skupnost najvažniji faktor igre. Čim samo jedno mesto u vrsti nije popunjeno igračem, koji odgovara potrebi, cela vrsta trpi, čemu »Maticica« uglavnom ima pripisati svoj poraz.

Da se ne bi prekinulo daljnjim radom, »Matica« je za nedelju, 15 decembra, pozvala u Beograd sokole iz Petrovgrada, koji će kao reprezentacija Petrovgrada odigrati prijateljsku utakmicu sa najboljom vrstom »Maticice«. Utakmica počinje u 11 sati u domu »Maticice«. Deligradska ulica broj 27. Kako Sokolsko društvo Petrovgrad-Matica imade vrlo dobru vrstu košarkaša, to će utakmica biti nadasve interesantna.

Marijan Maržan.

Iz sokolske štampe

Decembarски број „Вестника соколске жупе Цеље“, поред осталог занимљивог садржаја, доноси на уводном месту чланак, под насловом „Права једнакоправност“, у коме одобрава овогодишњу одлуку Соколског друштва Цеље—Матица, о плаћању друштвене чланарине. Друштво Цеље Матица је одлучило, наиме, да је основну чланарину дужен плаћати сваки члан, док ће управа друштва боље ситуираним члановима одредити још један додатак на чланарину, и то према кључу о имовном стању појединца.

Лист каже, да у томе лежи права соколска једнакоправност; јер није праведно да богата браћа плаћају исту чланарину као и сиромашни сељак и радник, који за два динара треба врло много да се напрежу. Друштво у Цељу је стало на гледиште, да онај ко више има треба више да даде, и то начело је у пуној мери братско и у духу једнакоправности.

„Соколска воља“, гласило Југословенског соколства, почело је поново излазити сваке недеље. Поред осталог занимљивог садржаја, овај одлично уређивани соколски лист објављује у последњем броју уводни чланак, о потреби економске и финансијске изградње наше велике соколске организације. Чланак истиче резултате Соколске Петрове петолетке па каже, да и на господарском подручју соколство треба да учини један велики напор.

„Ако помислимо, да је чехословачко соколство, између г. 1922 и 1923, сабрало довољно прилога, да сагради величанствени Тиршев дом у Прагу, морамо доћи до закључка, да и ми, југословенски соколи, МОРАМО ДА СТВОРИМО НЕШТО СЛИЧНО У БЕОГРАДУ. Савезна управа је, куповином властитог дома, учинила велики корак, али ми треба да идемо за још већим циљем. Требамо створити и другу соколску петолетку, и у њој извести обиман господарски програм. Соколски Савез и соколске жупе треба да у себи организују јаке господарске одборе, који ће тај план у дело спровести.“

„Соко на Јадрану“, орган Соколских жупа Сплит, Шибеник и Сушак, доноси у бр. 11—12 биван садржај, између кога се напомене истичу чланци: „Јединство изнад свега“; — „Тиршеви Соколи“, од Е. Ј. Гангла; — „Из недавне прошлости“, од Др. Ј. Барбијери; — „Шкоди ли гимнастика пливачима“, од В. Вранића, — затим чланци о прошлости друштва Сплит итд. У уводном чланку се каже, између осталог:

„Здрав расни нагон, здрав разум и непогрешиви учитељи: хисторија и животно искуство намећу нам уверење, да ћемо оно што имамо неупоредиво лакше и успешније очувати, ако Југославија буде национално и политички јединствена, него ако буде и национално и политички расстројена. Народно јединство је израз братске љубави за заједничку домовину, Југославију! Државно јединство је израз братског залоса за заједнички политички идеал, Југославију!“

Само таква широкогрудна, опћенародна домовинска љубав и само такав, југословенски државотворни занос могу дати заједничкој снази Срба, Хрвата и Словенаца потребну духовну кохезију и отпорну снагу.

Стога је наше гесло: јединство изнад свега! Без јединства смо у прошлости изгубили народну слободу и угрожени наредни опстанак. И баш зато су се Срби, Хрвати и Словенци 1 децембра 1918 ујединили — да у будућности с јединством спасе: и народни опстанак и слободу и напрдак!“

САОПШТЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

Министарство војске и морнарице има обавештења да у земљи постоје извесни биро-и, који преко дневних листова рекламирају, да успешно обављају послове по питањима: регрутација, ступања у кадар, скраћења рока службе у кадру, ослобођавање и т. д.

Како ово рекламирање није тачно и има за циљ само искористићавање необавештених, то је г. министар војске и морнарице, у сагласности са г. министром унутрашњих послова, издао наређење, којим се забрањује на каква интервенција код војних власти, као и да управне власти забране постојање оваквих биро-а.

Војне власти раде само оно што им дужност налаже и закон прописује.

ПРЕДАВАЊЕ БРАТА Љ. МАКСИМОВИЋА У ЛОЗНИЦИ

Претседник Народно-одробеног отсека Савеза Сокола К. Ј., брат Љубо Максимовић, генерал у пензији, одржао је у Лозници предавање: „Из мојих ратних бележака“, на тамошњем „Народном универзитету“, а на позив просветног друштва „Караџић“. Предавање посетили су у пуном броју лознички соколи, који су заједно са осталим грађанством, срдачно поздравили брата Максимовића. Као увод, брат Максимовић је пре предавања, позвао оmlадину, да се угледа на наше храбре ратнике и да се вечито напаја не пресушним изворима народног хероизма у прошлости. Предавач је био поздрављен најсрдачније, а предавање је било најпосећеније у Лозници.

ИЗ РУСКОГ СОКОЛСТВА

Руски Соколи из Београда приредили су 8 о. м. свечано молетвије у част светог Ђорђа, у Руском дому, коме су, уз старешину Покрајинског Савеза Руског соколства, Дрејлинга, присуствовали и жупски старешина Артаманов, тајник, Бауков, проsvетар, Јелачић и др. Присутно је било и бројно чланство у одорама.

Увече је одржан други део свечаности. Чланови и подмладак положили су свечани завет, који се закљичу, да ће чувати руско име и са достојанством вршити соколске дужности и радити на свестраном културном развоју свог народа и духовном уједињењу словенства. Тем приликом говорио је старешина Савеза, Дрејлинг, после чега је изведен програм пригодне академије.

Naše soko'stvo u Americi

„Југословенски гласник“, који излази у Antafagasti, u republici Čile, u Južnoj Americi, javlja, da je Sokolsko društvo u toj američkoj varoši priredilo, u mesecu avgustu, vrlo uspele sokolsku akademiju, koja je ispunila veliku dvoranu Jugoslovenskog doma mnoštvom publike. Akademiju je otvorio starešina društva, brat Ivan Gojić, koji je pozdravio diplomatskog pretstavnika Kraljevine Jugoslavije, Dr. Đuru Kolombatovića. Zatim je Dr. Kolombatović održao vrlo zanimljivo predavanje o doprinosu dobrovoljaca u stvaranju Jugoslavije, u kome je prikazao rad i stradanje naših ustaša, četnika i osvetnika, jednako kao i veliku ulogu jugoslovenskih dobrovoljaca za vreme poslednjeg svetskog rata. Predavanje Dr. Kolombatovića bilo je saslušano sa najsrdačnijim odobravanjem, našto je izveden muzički program i sokolske vežbe, koje je spremila načelnica društva, sestra Tonka Domić. Na akademiji je govorio i istaknuti član sokolskog društva, brat Dinko Perić, izjavljujući da su jugoslovenski iseljenici svi složni sa svojom otadžbinom, u čuvanju nezavisnosti i slobode, protiv svakog ko bi htio da dirne u prava i čast Jugoslavije.

Одлазак воедног сокола из Београда

У оквиру прославе Првог децембра, Соколско друштво Београд V приредило је срдачно опрштај своје заслужном начелнику, брату Чедомиру Павловићу, нареднику пешадијског пука Краљеве гарде, чијим је настојањем рад Сокола Београд V, наполе у техничком погледу, подиђнут до замерне висине. Његова је, највећим делом заслуга, да је ово друштво међу најбољима у престоници. Брат Павловић премештен је, по потреби службе, у Бенковац. Старешина, брат М. Рељић, захвалио се вредном начелнику и топлим речима, на што је брат Павловић одговорио, да је поносан на успехе Сокола V, и да верује да ће ред друштва још више унапредовати, јер предаје дужност начелника брату Стергару, познатом победнику са олимпијских игара.

Велики број подофицира пешаука Краљеве гарде такођер се срдачно опростио са братом Павловићем, преко наредника Р. Јанушевића.

Вредном соколском брату желимо и на новом месту сваки успех!

Д. Р. Вучковић

ГЛАС БУГАРСКИХ СТУДЕНАТА

У Љубљани ес налази на наукама велики број бугарских академичара, који имају и своје удружење, „Христо Ботев“. Ти бугарски академичари објавили су, 7 децембра, резолуцију, у којој кажу, да са весељем констатију, да су оба братска народа, бугарски и југословенски, остали изван рата, те да су срећни што су одговорни фактори Бугарске и Југославије демантирали све оно, што су неки посланици у бугарском парламенту говорили. Бугарски академичари изјављују, да ће све силе уложити за одржање најбољих односа између братских југословенских народа на Балкану.

Sokolske jedinice u svima krajevima Jugoslavije proslavile su Prvi decembar

Prilikom ovogodišnje proslave narodnog i državnog praznika, 1. decembra, Savez Sokola K. J. primio je neobično VELIKI BROJ POZDRAVNIH TELEGRAMA IZ SOKOLSKIH JEDINICA ŠIROM NASE OTADZBINE, u kojima se izražava nepokolebljiva ODANOST I VERNOST NJ. V. KRALJU I SPREMNOST ZA ČUVANJE JUGOSLAVIJE. Nemoguće nam je, inače, samo pobrojati mesta iz kojih su telegrami upućeni, a kamo li da ih citiramo.

Primili smo i velik broj izveštaja o proslavi Prvog decembra, od kojih smo jedan deo objavili u prošlom broju, a danas nastavljamo, ograničujući se samo na najbitnije, zbog kratkoće prostora.

Prvi decembar u Sloveniji

Ljubljansko sokolstvo proslavilo je ove godine Dan ujedinjenja najsvetiji. Čitava varoš bila je okićena državnim zastavama, a sokoli su u punom broju prisustvovali blagodarenjima. Sva društva u Ljubljani priredila su svečane sednice i akademije, koje su bile odlično posećene i na kojima se spontano manifestovalo za Kralja i Jugoslaviju. Obzirom na prilike u svetu, proslava je još jednom dala dokaza da je sokolstvo u Slovenačkoj jednodušno sa svom braćom u Jugoslaviji u odbrani nacionalne nezavisnosti i slobode.

Ljubljanski Sokol održao je svečanostnu sednicu u Narodnom domu, koju je otvorio starešina, br. Janko Jazbec. Program je izveden uz učešće brojnog članstva, a oko 100 novih članova položilo je svečani zavet.

Soko I održao je također svečanu sednicu sa propisanim programom, na kojoj je govorio starešina, brat ing. Bevc, a na večer akademiju, koju su u brojnom građanstvu posetili i ugledni odličnici i predstavnici vojnih i civilnih vlasti, general Mašič, podnarednik Dr. Ravnikar i dr. U programu su nastupile sve kategorije sa odlično uvežbanim tačkama.

I Soko II priredio je akademiju u svom novom domu, koju je otvorio starešina, brat Kocijan. Program je bio na visini i po izboru i izvedbi. Načelnik, brat S. Trček, tumačio je sve sletske vežbe za 1941 godinu. Lep su utisak ostavile i vežbe praškog sleta iz 1882. kao i vežbe sletova u Ljubljani iz 1913, 1914 i 1922 godine.

Vrlo uspele proslave priredila su i ostala sokolska društva u Ljubljani: Soko III, Soko IV, Soko Moste, Zgornja Šiška, Vič, Stepanja Vas i četa na Lavrici.

Također su svečane proslave održane i u svima jedinicama Sokolske župe Ljubljana, kao i u čitavoj Sloveniji. Svuda su sokoli sa ostalim stanovništvom dali dokaza visokoj nacionalnoj svesti u današnjim teškim vremenima, prednjačeći primerom kako treba da se oseća za narod i domovinu.

Proslava u Krajujevcu

Krajujevački sokoli pozdravili su Praznik Ujedinjenja svečanom akademijom, koju je u susedstvu priredilo društvo Krajujevač Matice. Starešina, brat D. Milovanović-Bena, održao je prigodan govor, posle

čega je izveden program u kome su uspešno nastupile sve kategorije.

Na sam praznik priredila je Sokolska župa, zajedno sa društvima Krajujevač-Matica i Krajujevač I svečanu sednicu, koju je posetilo brojno građanstvo i predstavnici raznih ustanova. Našu hrabru vojsku zastupao je generalitet na čelu sa generalom Jozanovičem i velikim brojem oficira. Vatreni govor održao je starešina župe, brat M. Pavlović, čije su речи često prekidane ovacijama

U Župi Saraјево Prvi decembar proslavljen je najsvetiji

Ovogodišnji prvi decembar proslavljen je spontano i najsvetiji u Župi Saraјево.

Sokolско друштво Saraјево Matice uочи prvog decembra priredilo je tjelovježbenu akademiju. Velika svečana dvorana bila je dupke puna gostiju i sokola. Narocito su zanzeni, Ban g. Michalinih, koji redovno poaha sve sokolske priredbe, komandant divizije sa veim brojem viših oficira, predsednik opštine g. Zlatar, sekretar Reic ul-uleme, zatim predstavnik Česke Obce br. dr. Čihak Jindra, predstavnik iselilaca Karaђorђeve zvezde sa macevima i dr.

Program je počeo veličanstvenim živom slikom „Čuvajemo Jugoslaviju“ izvedenom od svih muških kategorija. Najmlađa ženska djeca izvela su vježbu „Levočnice pričaju“, a m. djece vježbu „Hej Slovenci“ (H. Sedlacher). Sledile su „Cigančice“, ritmička vježba ž. narastaia. Vrsta članova uspjela je da prikaže vrhunске vježbe i nekoliko lijepih sastava na razboju. Članice su izvele „Хумореску“ од с. Мице Обрадовић, а женски нараштај „Народне мотиве“ од с. О. Сковрнове; млађи м. нараштај вјџбе чуњевима а на концу старији муши нараштај, одјевен у новим радним одорама, извео је одлично увјџбану „У бој“ од бр. Р. Ажмана.

Сутрадан прије подне, одржана је свечана академија-седница. Старешина друштва бр. др. Видовић прочитао је посланицу Савеза С. К. Ј. која је дала повода дуготрајним манифестацијама Краљу, Југославији и соколству. Извршено је превођење у више категорије и полагање завјета. Начелник, бр. Б. Ковачевић, поделио је дипломе такмичарима, па је одатле чланство отишло на благодарења.

По подне приређена је поново тјеловјџбена академија за омладину која је у сваком погледу успјела, на опште задовољство посјетилаца.

Сokolско друштво Високо је такође одржало академију са пробраним програмом. Сутрадан одржана је свечана сједница у Соколском дому, у присуству представника свих месних друштава, установа и власти те великог броја чланства и грађанства. Мирко Вукојевић отворио је селцину пригољним говором, а бр. Танасковић, прочитао је посланицу Савеза Сокола. Ново чланство положило је соколски завјет.

за Краља домовину и војску. Тајник жупе Димитријевић, прочитао је Савезну посланицу. После пригодних декламација говорили су још старешина Матице и старешина Сокола I брат П. Јевђевић, па су нови чланови положили завет.

Увече је у Матици приређена омладинска академија, која је такође одлично успела и по програму изведеном и по посету. Напосе се свидео позоришни комад „Ој, Slovenci“, од Одавића. После академије развило се соколско и народно весеље.

тао је посланицу Савеза Сокола. Ново чланство положило је соколски завјет.

Сokolско друштво Бреза одржало је академију уочи празника докзавши да ово друштво

Лива слика „Чувачемо Југославију“, изведена у друштву Сарајево-Матика

са правом заузима видно место у жупи Сарајево. Посјетиоци академије били су усхићени. На сам празник чланство је проделало неколико стотина пропагандних соколских дописница „Буди Соко“ и „Краљеве речи“, те књижица „Велико завештање“ и „Речи Јована Цвијинћа“.

Сokolско друштво Пале у заједници са својом здравственом задругом је приредило неobično успјелу академију и свечану сједницу. Успјех оправдава наде, да ће друштво Пале у најскорије вријеме заузети оно мјесто у жупи које је и раније заузимало.

И соколско друштво Доњи Вакуф одржало је свечану сједницу, у присуству целокупног чланства, представника власти и већег броја грађанства. Старешина друштва, бр. Јован Обрадовић, отворно је свечаној кратким говором о значају prvog decembra, након чега је прочитана посланица Савеза. Остали део програма свечаности извеле су друштвене категорије на опште задовољство.

Сokolско друштво Рогатица задњих неколико месеци нарочито се истиче својим радом. Неobično успјела сабирна акција за пострадале Битољце а нарочито прослава Prvog decembra знак су, да је друштво стало на праве соколске темеље. Спонтане манифестације укључене јединству Југославије, Краљу и

соколству оставиле су на месно грађанство снажан утисак.

Сokolско друштво у Срем. Митровици достојно је обележило Дан ослобођења и уједињења својим приредбама. Свечана седница била је у великом броју посећена. Омладински одсек декорисао је салу. Старешина, брат Бошко Новаковић отворно је свечаност. Читање посланице изазвало опште одобравање. Рецитације изведене су уз буран аплауз. Нарочито рецитација брата Рада Ђурића, „Завет Краљу“. Просветар, брат Удици, одржао је предавање: „Prvi decembar као дан наше снаге“, које је примљено са аплаузом. Српско занатлијско певачко друштво „Стражилово“, увеличало је свечаност лепим певањем са хороваћом, братом Богданом Јалашевићем.

Увече је одржана свечана Академија. Успела је како досад ниједна, чему је допринео и

ске и културних, националних и хуманих установа, као и целокупног грађанства. После благодарења у свима богомољама одржана је свечана седница, на којој је прочитана посланица Савеза Сокола и извршено полагање завета новопримљеног чланства. Увече је одржана Соколска академија чисто техничког карактера, која је одлично била посећена као ретко до сада.

У Бићаћу је ове године прослава Prvog decembra нарочито свећано обављена. Чланови Сокола су korporativno prisustvovali bogoslužju, а у sokolani је обављена свећана академија, којој су, pored čitavog članstva, prisustvovali predstavnici vojnih i civilnih vlasti, као и predstavnici svih mesnih kulturnih i prosvetnih društava. Starešina, Jovo Lakić, održao је topao govor. Uveče је друштво priredilo zabavu, u čijem су izvodenju uzeli učešća i vojnici 55 pešadijskog puka. Pred početak programa, brat Dr. Milo Prlja, održao је govor, u kome је potsetio на sve žrtve kroz koje је doшао до slobode i до uјedinjenja. Zatim су članovi društva izveli komad „Slepci“, od Danka Andelinovića, а vojnici 55 puka nekoliko šalјivih tačaka i pozorišnu skicu iz odbrane Beograda 1915 godine, čije је izvodenje mnogima izazvalo suze на oči.

Da је ova proslava ovako odlično uspela, нарочито се има зановалити predusretljivosti hrabrog viteza sa Ade Ciganlije, Čukariće i Banova Brda, pukovnika Dimitrija Uzunčevića, komandantu 55 peš. puka, zajedno са oficirima i vojnicima.

Dr. M. P.

Сokolска četa Tučepi proslavila је dan uјedinjenja на najsvetiji način. Sokolana i kuće Jugoslovena okićene су bile zastavama. Izveden је program svečane sjednice sa prelazom kategorija u više i polaganje zavjeta novoga članstva, kojima је govorio brat starešina. Čitanje poslanice Saveza S.K.J. popraćeno је oduševljenim ovacijama. Predavanje održao brat prosvetar Šimić. Članovi čete су prisustvovali blagodarenju. U 14 časova održana је zabava, koja је odlično posjećena са strane braće i sestara i drugih mještana. Program zabave је primjerno izveden, а igrokaz „Velika duša“ učinio је dubok utisak. Prisutni су dugotrajnim manifestacijama dali oduška svojim osjećajima. Proslava је uspjela u svakom pogledu.

Сokolско друштво Тетово прославило је празник Уједињења развићем друштвене заставе, коју је поклоник г. Добросав Кандић, срески начелник у пензији, а коју је израдила његова супруга г-ђа Десанка. Соколи су заставу понели у поворци на благодарење и у соколани, где је одржана свечана седница, којом приликом су говорили дародавац и професор, брат Бојковић. Свечаност је завршена певањем „Ој, Slovenci“.

Уза све теškoће Sokolsko друштво Korčula достојно је прославило dan Uјedinjenja. Članstvo се sakupilo на groblju i uz molitvu за mrtvu braću položilo vijenac. U Jugoslovenskom domu održana је Svečana sjednica koju је otvorio brat starešina, Ivo P. Teržan.

Сokolско друштво Србобран на свечан начин прославило је Prvi decembar uz učešće voj-

deschi, istaknuvši potrebu jačanja jedinstvene volje i duha za čuvanje i odbranu naše samostalnosti Sjednica je zaključena sa »Oj Sloveni«.

Uveče održana je Akademija sa 8 tačaka, između kojih treba istaknuti naraštajke, koji su svoje tačke izveli uzorno. Akademija je bila zaključena sa Mokranjčevim komadom „Otdžbina“, koga su na opće zadovoljstvo izvela braća dramske sekcije. Posjeta je bila odlična.

Sokolsko društvo Sinj proslavilo je 1. decembra sa svečanom sednicom i akademijom, te večernjom zabavom. Svečana sednica je održana u posle blagodarenja u crkvama. Reči starešine, brata Branka Tripala, bile su popraćene oduševljenim poklicima Kralju, Jugoslaviji i sokolstvu, koji su se ponovili i kada je br. Marko Plavša čitao Saveznu poslanicu. Prevedeno je desetoro dece u naraštaj i četrnaestoro naraštaja u članstvo, a položilo je zavet 8 članova i 10 članica. Sednica je zaključena sa »Oj Sloveni«. Na akademiji bilo je mnogo posetilaca. Vežbe sa pevanjem, koje su izvele naraštajke, najviše se svidеле, kao i ratne simbolične slike »Otač«. Večernja zabava bila je ispunjena veselim raspoloženjem, uz pevanje nacionalnih i sokolskih pesama. Na ovim priredbama deljene su brošure »Jedinstvo iznad svega«.

Sokolsko društvo Tivat priredilo je u oči praznika čajanku, u mesto akademije, koja se nije mogla održati zbog nedovršenja pozornice, koja se izgrađuje. Svečanost sednici su, uz članstvo, prisustvovali i mnogobrojni građani. Bili su prisutni i komandant Eskadre, kontraadmiral Tomo Tijanić, i komandanti bojnih brodova usidrenih u Tivtu.

Sokolsko društvo Bijela također je svečano proslavilo dan Ujedinjenja. Svečanost sednici prisustvovalo je uz članstvo i mnogo meštana.

Požarevački sokoli prisustvovali su blagodarenju i svečanost sednici, zajedno sa brojnim građanstvom. Sednicu je otvorio starešina, Dr. P. Jakovljević. Izveden je odličan program, u kome je sudelovala i muzika rudnika „Klenovnik“. Brat Stojanović recitovao je „Zavet Kralju“, od Jevđevića, Dr. S. Milosavljević čitao je saveznu poslanicu, a prosvetar D. Marinković, održao je prigodno predavanje. Samih vežbača bilo je prisutno preko 200. Sednica je završena sa „Oj Sloveni“.

Po podne je priredena uspela akademija za omladinu, koja je bila odlično posećena. Svečana akademija održana je naveče, pred mnogobrojnom publikom. Sve tačke izveden su odlično.

Sokolsko društvo Blato priredilo je posle blagodarenja svečanu sednicu, na kojoj je izveden obiman program, pred lepim brojem prisutnih. Uveče je održana akademija, na kojoj su se osobito svidеле tehničke tačke br. Kvočala i proslav brata Dr. Cetinića. Izvedena je scenska slika „Pod maglom“, od Šantića. Po naredenju vlasti pristup na akademiju imali su samo članovi, a sokolima je zabranjen i korporativni polazak na blagodarenje.

Sokolsko društvo u Novoj Gradici proslavilo je dan Ujedinjenja.

na sa posvetom vežbaonice u još nedovršenom domu, gdje se sakupila velika masa svijeta, unatoč prijatni neprijatelja sokolstva, koji su izdali čak posebne letke, pozivajući građanstvo da ne sudjeluje na prvodecembarskim proslavama, te da oduzme Sokolski dom. Polaganje vijenca, koje se održava svake godine na spomeniku Blaženopočivšeg Kralja Petra I. moralo je izostati. Svečanu sednicu je otvorio starješina, brat Gajski, podvukavši važnost sokolstva u ovom kraju i u ovo teško vrijeme. Slijedilo je nekoliko deklamacija, iza toga je tajnik brat prof. Kratki iznio historiju i razvitak Jugoslovenske ideje Delegat Sokolske župe Zagreb, brat Levaj, čestitao je postignuti uspjeh Svečana sednica je završena klicanjem Kralju, Jugoslaviji i sokolstvu.

Navečer je održana svečana akademija pred dupkom punom dvoranom, koja je nagradila burnim pljeskom izvađaće. Izvedeno je 10 gimnastičkih tačaka od kojih je najbolje uspjela ritmička tačka članica „Kumanovo“, od Dr. Mudrića, uz recitaciju s. Jovanke Konjević. Još su vrlo dobro odvežbali naraštajci „Šesticu“, od Novakovića, te naraštajke iz Okučana ritmički sastav od brata Budimira.

Sokolka četa u Velikom Crnihu, društvo Požarevac, održalo je posle blagodarenja svečanu sednicu, na kojoj je govorio brat D. Milenković, tajnik. Prigodne pesme recitovao je brat L. Živković, hak. Predat je pehar župe Beograd pobedniku na nagradnom gaňanju, bratu D. Obradoviću. Posle sednice priređen je zajednički ručak i narodno veselje, koje je potrajalo dugo u noć. Na inicijativu brata Milenkovića sakupljani su prilozima za пострадаle u Bitolu.

Sokolka četa Kostajnica, društvo Doboj, župa Tužla, održalo je svečanu sednicu, a na вече akademiju, u novoj nadograđenoj učionici. Predavačice održala je Nada Baňanić, sledile su tri recitacije Podmlatka, „Živela Jugoslavija“ poz. slika od I. Mitrovića, izvele sestre Zora Ostojić i Anđelka Mitrovića, i članova Čete; Sedam prutova, igrao od I. Mitrovića; Gudarova pesma, poz. slika, izvele br. staršina Baňanić i sok. Podmladak, vežbe za 1941, izvele članovi. Režiser s. Jelena B. Baňanić.

B. M. Baňanić

Sokolsko društvo u Bos. Dubnici proslavilo je praznik Ujedinjenja svečanom Akademijom. Na akademiji je održao govor staršina, Vladimir Kosić, a br. Misačević Mladen predavač. Posjeta je bila odlična. Na zabavi, u programu je učestvovala i naš sokolski guslar, br. Perko Mrkajić, koji je otpевао неколико народних песама што је публика топлим аплаузом наградила.

Sokolsko društvo u Srpskom Eleri, prisustvovalo je blagodarenju sa članstvom i zastavom. Svečanost sednici su pored članova prisustvovali i mnogi građani. Predavač o značaju prvog decembra održala je sestra Pavlović, posle čega je pročitao Poslanicu Saveza

tajnik, brat Petrović. Uveče je održana svečana Akademija sa vrlo velikom posetom. Program je bio lepo izveden, a otvorio ga staršina, Sever Felbač, sveštenik. Deklamovao je brat Momčilo Šandorov, i Poučki Stevan te sestra Mirjana Petković. Nastupile su sve kategorije, pobravši zaslužni aplauz. Posle programa nastalo je sokolsko i narodno veselje. Uspjeh je tim značajniji ako se ima u vidu da je uprava društva bila suspendovana zbog nerada i da je izvanredna godišnja skupština održana 8. novembra, na kojoj je izabrana jednoгласно stara uprava.

Sokolsko društvo Pakrac je proslavilo dan Ujedinjenja svečanom sednicom u Sokolskom domu, kojoj je prisustvovalo i mnoštvo građana. Posle govora starešine, Dr. M. Markovića, izveden je odbran prigodni program, koji je završen pevanjem „Oj, Sloveni“. Drugi deo proslave održan je u selu Ševci, gde je obavljeno osvećenje spomen-česme, koju je Sokolsko društvo Pakrac podiglo, u okviru SPP. Tom prilikom govorili su sveštenik B. Bosanac i staršina Dr. Marković, koje su srdačno aklamirali brojni seljaci i građani. Naveče je priredena svečana akademija, na kojoj je govorio brat prosvetar. Sve tačke izvedene su na zadovoljstvo brojne publike, a naročito alegorijska scena „Jedinstvo Slovena“, zašto ima najviše zasluga, načelnik, brat D. Reak. Program je nastavljen narodnim veseljem.

A. Magovac.

Sokolsko društvo Denović priredilo je svečanu akademiju, koja je uspjela iznad svakog očekivanja. Naročito je podmladak oduševio. Na dan praznika članstvo je u punom broju krenulo, na čelu sa seoskom glazbom, na blagodarenje i u sokolanu, gdje je održana svečana sednica, koju je otvorio starješina brat Gumzej, a koja je, zaključena sa oduševljenim manifestacijama Kralju i Jugoslaviji.

I Sokoli u Makarskoj proslavili su veliki dan svečano. Ni jedne godine do sada nije prisustvovalo toliko svijeta svečanost akademiji. Predavanje o značenju dana održao je brat N. Novak, a ženski i muški naraštaj i djeca izveli su zanimljiv program, srdačno pozdravljeni. Napose je uspjela izvedba dvaju komada iz ratnih dana. „Velika duša“ i „Oj, Sloveni“, zahvaljujući braći Klariću i Novaku, kao i marnim naraštajkama. A posebna hvala ide vrednoj načelnici, s. Crnčević, koja je, u saradnji sa načelnikom, bratom Andrijaševićem, učinila sve da program zadovolji.

Sokolsko društvo Karlovac proslavilo je na vrlo svečan način rođendan Jugoslavije. Svečanost je uvećao starješina SSS, brat Gangl, svojim prisustvom svečanost akademiji, priredenoj u oči dana.

Izveden je program, koji je bio vrlo raznolik, a brat Gangl je održao govor, koji je bio srdačno pozdravljen. Uspjeh je bio neočekivan. Priredbi su prisustvovali pored građanstva i predstavnici vojske. — Na sam praznik održana je svečana sednica, prevođenje djece u naraštaj, naraštaja u članstvo i zavjet novih članova. Starješina društva, brat Dr. Variola Josip je toplo pozdravio nove članove.

Sokolsko društvo u Gradačcu priredilo je svečanu sednicu i vrlo uspješnu akademiju, koja je bila posećena od brojnog građanstva. Ono je srdačno pozdravilo izvođenje biranog programa i manifestovalo za narodne ideale. Uspjehos svima protivnostima, Sokolsko društvo Gradačac radi i napreduje.

Sokolsko društvo u Gospiću održalo je svečanu akademiju, na kojoj su sve kategorije uzele učešća, pokazavši odličan uspjeh u prostim vježbama i na spravama. Akademija je posećena od strane građanstva vrlo dobro. Na svečanost sednici je održao predavanje br. Draško Vidmarić, prof., istakavši ljubav Jugoslavena prema svojoj grudi i borbu našeg naroda za slobodu i jedinstvo.

Sjednica je završena sa himnom „Oj, Sloveni“ i klicanjem Kralju i Jugoslaviji.

Sokolsko društvo u Kastvu, proslavilo je na najsvečaniji način Prvi decembar u svom Sokolskom domu, uz prisuće predstavnika vojske i mjesnih vlasti, te lijepog broja mještana.

Sokolsko društvo Malinska, na otoku Krku, proslavilo je dan Ujedinjenja. Brat prosvetar razložio je značaj dana, a novopriredeni članovi položili su sokolski zavet. Proslavi je prisustvovalo celokupno članstvo i lepi broj meštana. Na zgradama naših članova vijale su državne zastave.

Proslava praznika Narodnoga ujedinjenja u Sokolskom društvu Celje matiča je nudila tudi leto dokaz, da je sokolstvo u Celju čvrsto zasidrano. Slavnostna akademija na predvečer 30. novembra je s svojim 14 točkama napolnila gledališće, da nekateri nisu dobili niti prostora. Z uspehom smo zadovoljni. Dobro obiskan je bil tudi slavnostni zbor. Govor starešine, brata dr. Milka Hrašovca, je izazval nevedušeno pritrjevanje. Govoru sta sledili deklamacije dveh naraštajnikov, zaobljuba članstva in razdelitev diplom. Ob zaključku se je pobiralo za društveni socialni sklad.

U Sokolskom društvu Bos. Petrovac je brat staršina, Gojko Rakić, održao prigodno predavanje, koga su prisutni popratili živim odobravanjem. Uveče bila je svečana akademija sa vrlo biranim programom. Prigodno predavanje održao je prosvetar, Ante Modrušan. Program je bio obilat, a sve tačke lepo i skladno izvedene. Na repertoaru bila su i dva kraća pozorišna komada, koja je sa uspehom režirao brat Radman Ivo. Kako svečana sednica, tako i svečana akademija bile su odlično posećene.

Sokolska župa i društvo Bjelovar, priredili su u oči dana Ujedinjenja zajedničku proslavu, u proširenom domu, gde su se okupili brojni građani, pravoslavno svećenstvo, sve članstvo i predstavnici naše vojske, na čelu sa komandantom vojnog okruga i komandantom puka. Staršina župe br. dr. Mihailo Vukobratović istakao je dužnost svih slojeva naroda da u ovim, vrlo ozbiljnim časovima ponađe na zajedničkom očuvanju teško stečene slobode i osudio one, koji žele da umanje ogromno značenje 1. decembra 1918. godine. Saveznu poslanicu pročitao

je brat Cvijanović, načelnik. Sestra Branka Sirovica i brat Slobodan Heraković deklamovali su sa mnogo osećaja pesme Šantića i lica ml., a pod vodstvom načelnice župe, sestre Smilje Bosanac, nastupile su naraštajke sa vežbama: »Iz naših krajeva« i »Mladost i pokret«.

Sve tačke izvedene su uspešno, uz pratnju vojne muzike. Posle programa razvila se zabava.

Sokolska i nacionalna Boka Kotorska slavila je također svečano. Naročito je lepa bila proslava u Kotoru, gde su sokoli sa zastavom prisustvovali blagodarenjima u crkvama i svečanost sednici, na kojoj je novo članstvo položilo zavet. Uveče je priredena naraštajka akademija, sa odabranim programom, koju je organizovao nedavno osnovani »Omladinski osek«. Poset je bio odličan kao i izvedba programa.

U dopunu izveštaja sa Akademije Sokolske župe Beograd, dodajemo da se za uspelo režiranje, scenografiju i za scenski dekor ima zahvaliti Saveznom referentu građevinsko-umetničkog oteka, bratu Savi Rajkoviću, akademskom slikaru, koji je povereni mu posao obavio na opšte zadovoljstvo.

Sokolsko društvo u Starom Svcu priredilo je posle blagodarenja, kome su u svima crkvama prisustvovali i sokoli, svečanu sednicu, koja je bila odlično posećena. Uveče je održana prigodna akademija, na kojoj su srdačno primljene od brojnih posetilaca sve tačke, a napose slika »Ujedinjenje« i prvi čin komada »Vojvoda Lune«, u izvedbi članova. Vredni naraštajci su prodavali sokolske razglednice i knjižice »Veliko zaveštanje« i »Reči Jovana Cvijića«, i prodali nekoliko stotina komada.

J. Kolić, naraštajac.

Sokolsko društvo Varaždin proslavilo je 1. decembra svečanom sednicom, održanom u Oficirskom domu, u prisutnosti velikog broja učesnika. Starješina brat V. Pongračić, otvorio je sednicu govorom, u kojem je istaknuo sadašnje stanje i naglasio nepokolebljivu vjernost sokolskim principima. Državnu himnu otvirala je vojna muzika. U kratkom predavanju ukazao je brat V. Deduš, na značaj 1. decembra, te upozorio na zadatke sokolstva u sudbonosnoj sadašnjosti i budućnosti. Naraštajac, brat Rajić, deklamovao je vrlo lijepo pjesmu: »Zakletva Kralju«, od Dobrosava Jevđevića, a tajnik, brat Zemljak, pročitao poslanicu SSKJ. 18 naraštajaca prevedeno je u članstvo i položilo zavet. Porazdijeljene su diplome vježbačima raznih kategorija za uspješne postignute na župskim takmičenjima. Svečanost je završena sokolskom himnom »Oj Sloveni«. Na sednici je bilo za 50% više učesnika nego 1. decembra 1939. god.

(Svršetak u idućem broju)

IZ SOKOLSKOG STUDENTSKOG SREDIŠTA

Pozivaju se članovi Središta da dođu u što većem broju na sastanak u subotu, 14. o. m. u 19. časova, koji će se održati u prostorijama Saveza SKJ, a na kome će brat Ljubomir Maksimović, general u penziji, održati članovima predavanje po temi: »Iz mojih ratnih zabeležaka«.

Sl. Nič

ČITAJUĆI NOVINE...

Sarajevski „Katolički tjednik“ se protivi političkom okupljanju Srba oko pravoslavne crkve i pri tom pita Srbe, šta bi oni kazali, kada bi, u ime Hrvata i Slovenaca, kao politički šefovi, nastupili biskupi i sveštenici? Zatim nadodaje:

„Pravoslavlje je vjera. A svaka vjera, po naravi stvari, je ekspanzivna i ekskluzivna. Za inovjerce i drugovjerce ona predstavlja protivnika...“

Ne ulazimo u meritum, jer je naše mišljenje o učestvovanju klera u politici, odavno poznato. Nazivamo, međutim, da se ne bi moglo kazati, da u ime Hrvata, a naročito u ime Slovenaca, kao politički faktor, ne nastupaju uopšte sveštenici. A vrlo je karakteristično, da organ jedne nadbiskupije tvrdi, da je svaka vjera, po naravi stvari, ekspanzivna, i da za inovjerce ona predstavlja protivnika.

Zašto „po naravi stvari“? Ako je vjera od Boga, onda najviše „narav stvari“ za veru predstavlja bog, što u slučaju hrišćanstva, znači: Hristos i njegova nauka. A koga je to Hristos nazivao protivnikom, i prema kome je bio ekspanzivan?

„HRVATSKI DNEVNIK“ je počeo oštro da istupa protiv izvesnih rušilačkih pojava, što beležimo sa naročitim zadovoljstvom. List traži, da policija pronade dokonu gospodu i izdajničke tipove, koji po zagrebačkim zidovima šaraju. Ili naručuju da se šaraju natpisi, upereni protiv Banovine Hrvatske i protiv države. List tvrdi, da je policija kod takovog posla ulovila i maloletnu decu, pa čak i prostitutke, koje su, izgleda, dobile porudžbinu, da u noći pišu provokatorske i izdajničke natpise...

„NOVA TRIBUNA“, koja izlazi u Sibeniku, objavljuje na uvodnom mestu članak, u kome se čudi, što su „posljednji krvavi događaji u Rumuniji izazvali i zgražanje u izvjesnim krugovima“. Za „Novu Tribunu“ ti događaji „nisu običan kriminalni ispad“, jer „rumunski narod, usprkos ranijeg 20-godišnjeg terora, zna što hoće, pa sav stoji uz leglu Arhandela Mihajla i njenog legendarnog Kapetana, i uz gotovo mistični legionski pokret, koji je potekao iz naroda“. Tom mističnom pokretu nije bila dovoljna sama promjena na vrhu, već je tražio, da krivci, i svojim životima potvrde, da se ono što je prošlo, neće vratiti“. Prema „Novoj Tribuni“ su, pre sadašnjeg stanja „rumunskom državom upravljali svi, samo ne Rumuni, a njihove snage trošile su se za sve, samo ne za Rumune“, što treba da znači, da sadašnjom samo Rumuni. Članak završava ovim karakterističnim rečima:

„Mi sami morali bi imati razumjevanja za napore jedne nacije koja se iznova rađa i koja pri tom svom preporodu može da čini pogriješke, ali koje su tako sitne prema značaju nove budućnosti koje joj se stvara. A pri tome moramo biti svjesni, ma koliko to bilo surovo, da se prave i konstruktivne revolucije mogu stvarati samo na novim osnovama i sa novim ljudima“

Zagrebačka „HRV. STRAŽA“ čitajući članak slovačkog lista „GARDIST“, koji kaže:

„Da zahvatimo i upotrijebimo sve djelotvorne snage slovačke narodne zajednice, izabrali smo za organizacijski temelj svog državnog života narodnosocijalistički sistem Sami i dragovoljno, u uvjerenju, da nam taj sustav sa svake strane najviše odgovara“.

U prošlom broju smo naveli pisanje sušačkog „Primorja“, koji traži, da Hrvati „iščupaju iz srca svaku čovekoljubivost i slovensku širokogrudost, i da budu egoisti“ Sam sarajevski „Katolički tjednik“ ustao je protiv takvog naučanja, ali mu zato priskače u pomoć dubrovačka „DUBRAVA“, koja poziva omladinu, da „čuva svoju sebičnost“, tvrdeći da su „Hrvati iznad prava čoveka“, da su „Hrvati zaostali u postignuću slobode, zato što su verovali u prava čoveka i prava Slovena“ Čovek ne bi rekao, da taj izlaz u najplemenitijoj našoj roši, Dubrovniku, kad može zaboravi, da je samo onaj koji je svestan prava svakog i rođa, u stanju da odbrani svoju slobodu; i da je čovekoljubiv odlika, kojom su se ponosili narodi, a naš narod pogotovo.

Istom revnošću kojom je pre objavljivala članke protiv svega što je dolazilo iz Francuske, zagrebačka „Hrv. straža“ objavljuje danas članke o „velikom, moralnom, nacionalnom, političkom i ekonomskom preporodu u Francuskoj“. U posljednjem od tih članaka dokazuje, da „ranija Francuska više nije bila gospodar u svojoj kući“; da su „strane nacije gospodovale u njenom ministarstvu spoljnih poslova; i da je zemlja, bila puna stranaca, koji su u njoj zapovedali. Klerikalni list hoće time da dokaže, da je danas Francuska potpuni gospodar u svojoj kući“.

Zagrebačka „Hrv. straža“ ističe, — kao „primer za ugledanje“, — da „Savez slovačkih gospodarskih „drugara“ daje godišnje 200 hiljada slovačkih kruna, kao potporu, slovačkom klerikalnom listu „Slovenska pravda““.

NAŠI U AMERICI

Srbi u Americi imaju brojna udruženja, koja vrlo uspešno rade. U Detroitu je najjače društvo „Narodni Dan“, čijim je nastojanjem sagrađena crkva Ravanića, a koje vodi akciju i za gradnju modernog doma, u kome bi bilo mesta za svih 14 detroitskih društava naših iseljenika.

Ove godine proslaviće društvo naših iseljenika „Sveti Nikola“ u Vilmerdingu. 40-godišnjicu ostanaka i rada — Tako će i društvo „Sveti Borhe“, iz Bolijsata proslaviti svoju 30-godišnjicu.

Jug slovenska omladina u Farelju, Pa. osnovala je dramski klub koji je nedavno dao uspešnu komadu „Griješ ljubavi“, u Hrvatskom domu, čije su predstave bile dupkom pune posetilaca.

U Čikagu je priređeno prikazivanje skulpturkopskih slika iz Jugoslavije, u crkvenom domu naših Slovenaca, kome je prisustvovao veliki broj publike i brojni odličnici, među ostalim i episkop Liončič koji je održao prigodan govor

Primer koga treba slediti

Zagrebačke »Novosti« beleže, da su sva društva u Tuzli, bez obzira da li su srpska ili hrvatska, održala zajednički sastanak i na njemu donela vrlo značajnu rezoluciju. U toj rezoluciji, koja je upućena ministru vojske i mornarice, se kaže:

„Svaka stopa naše zemlje, od Triglava do Devdelije, od Subotice do Jadranskog mora, predstavlja biser kamen u našoj kraljevskoj kruni; i mi smo odlučni da branimo svaku stopu naše zemlje, sa najvećim požrtvovanjem i protiv svih na-

padaja, ma sa koje strane dolazili“.

Ovu rezoluciju su potpisali Sokolska župa, Sokolsko društvo, društvo »Hrvatski dom«, Hrvatsko prosvetno društvo Napredak, Narodna odbrana, Ratnička udruženja, Gajret i sva ostala, hrvatska i srpska društva, bez razlike.

Primer Tuzle trebali bi da slede i ostali naši krajevi, a sokolstvo će biti sretno, ako bude svoj potpis moglo da daje na odluke ovakve sadržine, u društvu sa bilo kojim udruženjem, bez obzira, ko u njemu sedi, ili kojoj stranci pripada. Pred odbranom otadžbine prestaju sve razlike mišljenja.

Чланство и управа Соколског друштва котор

IZ Č. O. S.

Članstvo u Č. O. S. je u porastu. U vremenu od 1 jula do 30 septembra 1940 zabeležen je upis 2.236 članova. Najinteresantnije pri tome je, kako se u Č. O. S. brižljivo, tačno i ažurno vodi statistika, odnosno evidencija o kretanju članstva.

Sokolska župa u Beču takmičila se prvi put sa češkim telovežbenim savezom u prostim granama. Prosvetni odbor Č. O. S. priredio je pozorišnu školu od tri dana na kojoj su predavali stručni profesori. Učestvovalo je 158 braće i sestara. Sve tri večeri bile su uzorne pozorišne predstave. Istovremeno je bio radni zbor čujskih pozorišnih referenata, na kojem su doneseni važni zaključci za uspešan pozorišni rad sokolskih jedinica kako za odrasle tako i za omladinu.

U vezi sa raznovrsnim utakmicama češkoga sokolstva koje spadaju u okvir telesnih vežbi, jedan brat prosvetar iznosi mišljenje da i braća prosvetari treba da pređu na utakmice iz okruženja njihovog vaspitnog rada: tačnosti dolaženja na vežbe, u tačnosti i pristočnosti odela za vežbanje, u čistoći i uredjenju vežbanice i sokolane, u što uspešnijem vršenju primljenih dužnosti; u primanju, čitanju i plaćanju sokolskih listova, u čistoći jezika, u lepoti pevanja, u disciplinskim običajima, u ponašanju sokolskih pripadnika, u vršenju obaveza jedinica jednih prema drugima i t. d. — »A pošto se ceo svet takmiči i bori, treba da i mi činimo isto — zaključuje sokolski prosvetar svoj apel.“

Č. O. S. izdala je tri hiljade primeraka knjižice „Briga za novo članstvo“, koje su potpuno rasprodane. U štampi je drugo izdanje te knjižice od 2000 primeraka i već se veruje da će i te biti malo. Ova knjižica predstavlja ujedno i jubilej kao pedeseta sveška „Zbirke sokolskih predavanja Č. O. S.“.

M. VIĆ.

prema želji katoličkog sveštenika, zatim konzul dr. Цабрић и др.

ОТАЦБИНИ

О, света задужбино прадедова наших! Ти си исклесана од мермера, темељ Ти је од костију твојих синова, а крв њихова боји твоје масивне зидине. Крв твоја изграђен је од наслаганих мачева, а кубета су колекција великих и светлих умова синова твојих. Твоје зидине украшене су сликама наше прошлости, које се светле као да су украшене сјајним ореолом. Кроз крваву боју зидина твојих наизре се зелена трава, плава берда и плаво море, а тебе окружује сребрни ореол, дело Дебарског уметника. Твој олтар је украшен дуборезом са сликама Његоша, Штресмајера, Доситеја, Немањина, Обилића и Карађорђа.

Твоје чедо било је распето на крсту, васкрсло је на Кајмакчалану, а пресобразило се на Триглаву. Из дубоког реке Делаве поникли су проповедници твојих светих мисли, које се остварише кроз магличасти вео пушчаног праха.

Док си ти грађен, доме наш, крвожедни зверови нападаху твоје неимаре, али их одбише пламени мачеви твојих архангела. Ови пламени мачеви очуваће те и у будуће ако љута звер покаже своје зубе.

АРСЕНИЈЕ БУДОВАЛЧЕВ
гимназијалац

СОКОЛСКО ДРУШТВО БЕОГРАД—МАТИЦА ЗА ПОСТРАДАЛЕ У БИТОЉУ

Соколско друштво Београд—Матица приређује у заједници са београдским Жељезничким музичким друштвом, концерт и играњем, у корист породица пострадалих у Битољу. Приредба ће се одржати у суботу, 14 децембра, увече, у 21 часова у соколском domu Делиградска вл. бр. 27.

Соколско друштво Београд—Матица је уверено, да ће пета соколска и београдска јавност

Rad i prilike Sokolskog društva u Splitu

Pišu nam iz Splita: Praznik narodnog ujedinjenja smo ove godine proslavili svečano i sa većim uspehom, nego u poslednje vreme. Veliki proglas Sokolske župe Split, bio je izlepljen na svima javnim mestima i izazvao je interes u čitavom građanstvu, bez razlike stranaka, Prilikom polaganja sokolskog venca, na spomen-ploču nacionalistima, poginulim za vreme prošlog rata, došlo je do srdacnih i miroljubivih manifestacija, a sokoli su ceo dan čuvali ploču.

Naveče su priredene jugoslovenskoj vojsci velike manifestacije na Narodnom trgu.

Pišu nam iz Splita: Sa zanimanjem se očekivalo otvaranje novog stalnog kazališta u Splitu, koje je usledilo, u prisustvu zvanih predstavnika Banovine Hrvatske, predsednika HSS i drugih turnih i političkih korporacija. Jugoslovenska javnost je taler sa zadovoljstvom primila najavljanje stalnog kazališta, i tom se sećala, da je, kod prve osnivanja stalnog kazališta u Splitu, g. 1921, Blaženopčivši kralj Aleksandar, darovao splitskom kazalištu skupocenu zavesu, na kojoj je bio izvezen zlatni monogram, sa kraljevskom krunom.

АУТОМОБИЛСКИ ТЕЧАЈЕВИ СОК. ДРУШТВА БЕОГРАД—МАТИЦА

У оквиру Народно-одрабнеог рада, Соколско друштво Београд—Матица отпочело је са одржавањем аутомобилских течајева, које посећују и чланови осталих београдских соколских друштава. Како је већ „Соколски Гласник“ писао, први течај је успешно завршен и одмах настављен други, кога је похађало 30 сокола и 9 соколца из свих престониčkih соколских јединица. Овај течај трајао је читаво два месеца, за које је време прећена теоријска и практична обука, под стручним вођством брата Раде Косовића, мајора. Учесници су посетили Опленцац, где је на гробу Краља Ујединитеља говорио брат Јосиф. Течајеви ће ускоро положити испит пред војном комисијом, јер је циљ ових течајева да се за народну одбрану оспособе и она лица, која нису војни обвезници.

Francuska mornarica

Povodom glasova, da se na pregovorima između Nemačke i Francuske govorilo i o eventualnoj upotrebi francuske ratne flote, neki strani listovi daju ove pojedinosti o toj floti: Od dvaju najnovijih francuskih bojnih brodova, „Jean Bart“ je bačen u more, ali nije dovršen; a ni „Richelieu“ nije još stavljen u službu. „Strasbourg“ je teško oštećen prilikom borba u Oranu, a „Dunkergue“ je bio torpediran, kad je hteo pobeći iz Orana. Od 5 bojnih brodova, od 22.000 tona, jedan je potopljen, jedan teško oštećen, dva su u rukama Engleza, a jedan je u Aleksandriji. Od manjih jedinica, podmornica, razarača itd, nalazi se preko 200 u britanskim rukama.

помоћи ту њену акцију, а ово настоји, да та приредба заиста буде достојна циља. Састављен одличан и изабран програм.

DOGAĐAJI KOD NAS I U SVETU

U sredi je stigao u Beograd mađarski ministar spoljnih poslova, grof Čaki, u zvaničnu posetu, po pozivu jugoslovenske vlade. Grof Čaki je ostao u Beogradu dva dana, pa je tom prilikom bio primljen u audijenciju od Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla, i imao je duge razgovore sa merodavnim faktorima, a naročito sa pretседником naše vlade g. D. Cvetkovićem, sa potpretседником g. Dr. Mačekom i sa ministrom inostranih poslova, g. Cincarkovićem.

Grof Čaki je bio u Beogradu dočekan veoma srdačno, a mađarska i jugoslovenska štampa posvetile su naročitu pažnju ovoj poseti, jednako kao i svi strani listovi. To je prva poseta mađarskog ministra spoljnih poslova Jugoslaviji i njen je smisao, prema pišanju naše štampe, u manifestaciji saradnje između Beograda i Pešte, i obostranih napora da doprinesu očuvanju mira u Podunavlju i na Balkanu. Štampa ističe, da neće doći do sklapanja nikakvog pakta, ili ugovora, već da prijateljska izmena misli, do koje je došlo, treba da posluži kao baza za razvoj sve jačih prijateljskih odnosa, između dveju susednih zemalja, na svima područjima. U jugoslovenskoj štampi se ističe, da je ova poseta, između ostalog, i posledica vrlo toplotnog govora regenta g. Hortija o prijateljstvu prema Jugoslaviji; i želje da se to prijateljstvo još više pojača.

U vođstvu Italijanske vojske došlo je do obimnih promena. Dosadašnji, dugogodišnji šef Italijanskog generalnog štaba, maršal Badoljo, predao je ostavku i na njegovo mesto je postavljen general Hugo Cavallero. Došlo je do promena i u zapovedništvu Italijanske flote, a predao je ostavku i dosadašnji guverner Dodekanesa, koji je zamenjen novim.

Nemački napadi iz zraka na Englesku nastavljaju se, a pred tri dana je došlo do ogromne navale nemačkih aviona na London, u kojoj je učestvovalo oko 1000 nemačkih aparata. Nemci tvrde, da su bacili ogromnu količinu bombi i da je u Londonu došlo do velikih požara. Britanska avijacija je bombardovala zapadne nemačke gradove, i luke na Atlantskom okeanu.

Kancelar Raiba, g. Hitler, održao je 10 decembra govor, pred velikim mnoštvom radnika, u Berlinu, u kome je izneo nemačke ratne ciljeve i podvukao, da će on odrediti čas, kada će doći do odlučujuće borbe. Kazao je, da Nemačka neće biti potučena, ni vremenom, ni oružjem ni privredno; da je Nemačka spremna za svaku eventualnost i da reč kapitulacija ne postoji u njegovom rečniku.

Čitava štampa konstatuje, da je usledilo smirenje na Balkanu. Bugarska štampa ističe želju, da se prodube prijateljski odnosi sa balkanskim narodima, a naročito sa Jugoslavijom. Primećuju se također sve bolji odnosi između Bugarske i Turske, a prema poslednjim vestima trebalo bi da dođe do sastanka između bugarskog i turskog ministra spoljnih poslova.

Operacije u Albaniji se nastavljaju Italijani saopštavaju da uspešno odbijaju grčke napade, a grčki izveštaji javljaju, da napreduju na svim delovima fronta. Tokom poslednjih osam dana Grci su ušli u Argirokastro, Delvino i Premeti, a javljaju da su zauzeli važne visove u okolini Podgradeca i na severu, od Santi Karanta.

Poslednjih nekoliko dana došlo je do ponovne žive delatnosti na italijansko-britanskom frontu u Egiptu. Englezi javljaju, da su, prešavši 120 kilometara, izveli uspešan napad na Italijane, pri čemu su zarobili više vojnika i ratnog materijala. Englezi javljaju, da se operacije nastavljaju uspešno i da je to početak engleske ofanzive u Egiptu.

Švajcarska štampa se u poslednje vreme mnogo zanima položajem zaraćenih strana na Sredozemnom moru i njihovim nametama. „Journal de Geneve“ piše, da važnost englesko-grčke saradnje u Sredozemnom moru daleko prevazilazi značaj lokalnog sukoba. Za Engleze je Sredozemno more od ogromne važnosti i ta saradnja predstavlja uvod u borbu za veliki imperijalni put, koji veže britansko carstvo sa bogatim krajevima Istoka. Zbog toga je verovatno, da će Engleska kušati da na tom području pređe iz defanzive u napad. Po svemu izgleda, da će skorim meseci dovesti do brzog tempa operacija na tom području. — „Neue Züricher Zeitung“ piše, da je cilj engleske strategije na Mediteranu, da dokaže, da je gospodstvo na moru zavисno jedino od ratnih brodova, velikih i malih, bez razlike, te da protivničke sile ne mogu da svladaju tu nadmoć drugim i nepredviđenim sredstvima, već jedino bojnim brodovima i njihovim bazama. Zbog toga Engleska polaže veliku važnost na dobijanje grčkih baza u Sredozemnom moru. — „Daily Telegraph“ piše, da je značenje Sredozemnog mora za Englesku u poslednje vreme postalo još veće. Do sada je ono predstavljalo samo prometni put; a danas ono predstavlja tvrđavu i bojište, na kome se brani pristup Egiptu i izvorima nafte, pristup bliskom Istoku, Suezu, Turskoj itd.

Prema vestima iz Vašingtona, američka vlada je odlučila da ubrza izgradnju novih ratnih brodova, tako da će se svakog dana moći baciti u more po jedan novi ratni brod, veći ili manji. Prema ovom programu, biće smanjen rok za izgradnju velike bojne krstarice na samih 30 meseci; a rok za izradu razarača na sama 3 meseca. U Filadelfiji se izgrađuju golemi dokovi, na kojima će se moći graditi lađe od 60 hiljada tona. Rajter javlja, da će američka vlada pristupiti povećanju svih fabrika ratnog materijala, kako bi mogla zadovoljiti porudbinama Velike Britanije. Britanski finansijski stručnjaci, koji se nalaze u Americi izjavljuju, da su potpuno zadovoljni američkim pripremama za naoružanje. Tvrdi se, da su utvrđeni naročiti tipovi „letećih tvrđava“, koji će se izradivati u serijama, ne samo za Ameriku, već i za Englesku. Fordove tvornice izgrađuju nov tip vojnih automobila, oboružanih strojnim puškama. Kao prva na-

rudžba, izrađuje se 8500 takvnih automobila.

List »Regime Fascista« objavljuje članak Roberta Farinači, koji napada vatikanski radio, zbog njegovog stava protiv Nemačke. Farinači kaže: „Vatikanski radio, verujući čvrsto londonskom radiu, smatra da će Velika Britanija pobediti, pa opominje francuske katolike, zašto su prihvatili poziv maršala Petena da saraduju sa Nemcima“. Farinači optužuje francuski kler, da saraduje sa Jevrejima i masonima, i da su zato protivnici Italije.

Agencija „Tass“ javlja, da je Sovjetska vlada odgovorila japanskoj vladi, da prima na znanje njeno saopštenje o sklapanju pakta sa vladom u Nankingu, ali da ona neće promeniti svoju politiku prema kineskoj vladi Čang Kaj Šeka. Naknadno se doznaje, da je sovjetski komesar izjavio japanskom poslaniku, da će i nadalje ostati u prijateljskim odnosima sa nacionalnom vladom Kine.

Гласови штампе

Загребачки „Обзор“ objavljuje, u broju od 7 decembra članak, u kome ističe, da „људи који посете Београд и Србију, истичу дубоко родољубље и одлучност српског свијета“, те да „Срби јасно виде, да су интереси Југославије везани са добром свхаћеним њиховим интересима“. Лист затим каже, да „и Хрвати према вани треба да стоје одлучно, раме уз раме са Србима и Словенцима“.

„То је пут који нам је одређен нашим положајем, као народа, и реалном оцјеном прилика, у којима живимо. Моремо изнебјживо закључити да су нам неопходно потребне народна слога и чврста повезаност народних редова, те да у државној заједници са Србима и Словенцима, можемо најуспјешније сачувати ције ловитост хрватских земаља и пребродити све тешке часове, које проживљује свијет.“

SOKOLSKA ŠTEDNA I KREDIT NA ZADRUGA U SPLITU STANJE NA 30 NOVEMBRA 1940

Aktiva: Blagajna: primila dinara 1.038.296.25, izdala 1.011.040.31, stanje 27.255.94. — Zajmovi zadrugarima: izdano 513.745, povraćeno 240.579, stanje 273.166. — Tekući računi: novčani zavodi: položeno 448.771.50, dignuto 380.767.51, stanje 196.287. — Tiskanice: 4.118.75. Inventar: 230. — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza: 1.000. — Troškovi: 3.251.26. — Skupa aktiva: 483.312.94. —

Pasiva: Ulošci na štednju: uloženo 729.111.50, dignuto 345.053.56, stanje 384.057.94. — Sitna štednja: 3.654. — Privremeni računi: 29.616. — Dohotci: 23.070. — Poslovni udjeli zadrugara: 35.175. — Rezervni fond: 5.120. — Socijalni fond: 1.560. — Prosvjetni fond: 1.060. — Ukupno pasiva: 483.312.94. — Ukupni promet: 5.077.376.64, novčani promet 2.052.005.56. — Zadruga ima 331 člana sa 1.403 poslovnih udjela po 25 dinara.

Šaljite pretplatu za „Sokolski Glasnik“

Уџбеник за самсуке

Како смо већ јавили, Савез Сокола К.Ј. појачао је акцију за ширење писмености у нашем народу. У ту сврху издао је Просветни одбор Савеза Сокола, ових дана, практични уџбеник за самоуке, „Човек се учи до самрти“. То је врло zgodna књижица, црног формата, у којој се, на 32 стране, налази све што је потребно аналфabetи, да за кратко време научи читати, јер књижицу може увек носити уз се, и за време одмора, јела, на путу, из ње учити. Просветни одбор издао је упутство за поступак са књижицом, које се шаље уз уџбеник.

Потребно је да све соколске јединице на време набаве потребан број ових уџбеника, јер ће, судећи по интересу за њега, прва наклада бити убрзо разграбљена.

Садржина соколских листова

„СОКОЛСКИ ВЕСНИК“

Примили смо двоброј 4—5 листа за соколско васпитање деча и нараштаја, кога издаје у Сремској Митровици, брат Димитрије Рашић, са обимним садржајем у прози и песми. Уводни чланак „Мисли соколског нараштаја на 1 децембар“, написао је брат А. Тадић, из Београда. И у овом броју штампана су дирљива писма деча из Сремске Митровице, брату Ј. Максимовићу, генералу у пензији, као и његов одговор. Лист такође јавља, да су брата Макси-

мовића за почасног грађанина изабрали поред Дивоша и општинске Рача, Вишњићево, Шуљам, Манђелос, Лежмир, Јарак и Кузмин. У овом броју изашао је кратки игроказ „Стара и Нова година“ од И. Митровића, као и више дечијих радова. Лист излази месечно у Сремској Митровици.

Nemačko školstvo u Banovini Hrvatskoj

Mesečni obaveštajni bulletin »Croatia«, javlja: Do konca 1939. bilo je u banovini Hrvatskoj 58 odjeljenja s njemačkim nastavnim jezikom u osnovnim školama. Banskim naredbom, od 11. srpnja ove godine, omogućeno je njemačkoj narodnoj skupini u Hrvatskoj, da potpuno zaštiti svoj materinski jezik u školi, te je otvoreno 16 novih odjeljenja, s njemačkim nastavnim jezikom. U banovini Hrvatskoj postoji danas 94 odjeljenja sa njemačkim nastavnim jezikom u osnovnim školama. U ovim odjeljenjima podučava 94 učitelja 3.397 učenika. Osim toga postoje u banovini Hrvatskoj dječji vrt za njemačku djecu, sa 38 djece i jednom učiteljskom silom, jedna građanska škola sa 84 učenika i 15 učiteljskih sila, te jedna privatna njemačka realna gimnazija, sa 84 učenika i 17 učiteljskih sila.

Njemačka evangelička općina u banovini Hrvatskoj uzdržuje također nekoliko škola. Banskoj Vladi predane su molbe za otvaranje daljnjih odjeljenja sa njemačkim nastavnim jezikom.

ХРОМАТИЧНЕ ЗАПИСНИКЕ

HONNER

ТРАЖИТЕ БЕСПЛАТАН ЦЕНОВНИК

SCALA

БЕОГРАД, КРАЉА МИЛАНА 9, ТЕЛ. 20-333

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника ва руку и цеп, алатног намета, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за изradу
клинаца и значака

(3-st)

Библиотека за народ

Једна свеска — један динар

Досад изишле свеске:

1. Велико завештање (мисли Краља Ујединитеља)

2. Речи Јована Цвијића

У припреми:

3. Фрањо Рачки — највећи Југословен XIX века

4—5. Григорије Петров — апостол стваралаштва.

Добива се код:

Савеза сокола Краљевине Југославије